

Mokslas menas literatūra

DRAUGAS

ANTROJI DALIS / 1970 METAI

RUGPĪCIO MĖNESIO 8 D. / AUGUST 8, 1970

PART TWO NR. 185 (32)

Šiame numery

ĮTAKOS IR PIRMINIAI ŠALTINIAI.
ANTANO MACEINOS DOVANA ATEITININKIJAI.
KŪRYBINIO IR MOKSLINIO DARBO SROVĖJ.
DANGUOLĖS SADŪNAITĖS EILĖRAŠČIAI.
BIRUTĖS CIPLIAUSKAITĖS LAISKAI IŠ
AUSTRĖJOS.
RASYTOJAS LAIKO TĖKMĖJE — ALOYZO
BARONO GYVENIMO KELIĄ IR KŪRYBĄ
PASEKANT.
NEDEJUOKIM, KAD SCENOM TRĖKSTA
VEIKALŲ.
LITUANISTUI LEBEDZIUI MIRUS.
A. KURSAICIO ŽODYNO II T.
NAUJI LEIDINIAI.
KULTŪRINĖ KRONIKA.
MOTERŲ GYVENIMAS.

KŪRYBINIO IR MOKSLINIO DARBO SROVĖJ

Naujasis Lietuvių katalikų mokslo akademijos Suvažiavimo darbų tomas

LIETUVIŲ KATALIKŲ MOKSLO AKADEMIJOS SUVAŽIAVIMO DARBAI VI TOMAS. Išleido Lietuvių katalikų mokslo akademija, 1969 m. Romoje. Redagavo kun. Antanas Liuima, S.J. 496 psl. Leidinio kaina \$10.00, gaunamas "Drange".

JUOZAS PRUNSKIS

Kova dėl savos raidės

Mūsų istorikas prof. S. Sužiedėlis, nagrinėdamas jau daugelio svarstytą temą "Lietuvių tautos kova dėl raidės" įstengia žvelgti į tai iš naujo taško, išskirti naujus dokumentinius liudijimus. Jis primena Muravjovo sekretoriaus A. Mosolovo paskelbtą carinės valdžios sielą: "Rusiškumo ir pravoslavijos stiprinimas yra pagrindinis mūsų uždavinys". Svetimo ministerio taryba jau 1870 m. buvo paskelbus: "Visi kaitatai čiai, gyveną mūsų tėvynės ribose, be jokio ginčo privalo būti rusinami".

Psichoanalizė ir teologija

Antrasis skyrius — teologijos sekcijos "Lietuvių mokslo akademijos" P. Brazio, MIC studija "Psichoanalizė katalikiškos doktrinos švietimoje". Nors autorius dėl mirties neįstengė iki galo paruošti šios studijos spaudai, bet beveik visa pagrindinė medžiaga jau čia yra ir ji stebina gilia moksline vyšk. Brazio erudicija, ne tik teologijos, bet ir psichologijos bei psichiatrijos srityje. Jis nuostabiai logiškai sklaido Freudų doktriną, ją vertindamas katalikų teologijos principų akivaizdoje.

Antrosios studijos autorius V. Cukuras gilina "Konkrečios gyvenimo tikrovės teologiją". Autorius iškeitęs tašku pasirenka Bažnyčiai galimą dilemą: "Arba suėiti į gyvybinį dialogą su dabarties gyvenimu — ir tuo atveju atsiverti tikrosios realybės ieškant čiai modernaus žmogaus aistrai, — arba užsispyrus dar atkakliau stiprinti braškantį savo gynimosi bokštą, eikvoti šiai beprasmei kovai savąją energiją ir eventualiai pasilikti izoliuotai istorinio vystymosi užpakalyje ir pasmerktai mirti savo pačios vienatvėje". Šitaip klausimą pastačius, atsakymas darosi aiškus, ir autorius jį pagrindžia modernių teologų tezėmis.

Gyvosios dvasios uždaviniai

Pats šio leidinio redaktorius prof. A. Liuima, būdamas vienuolis jėzuitas, įneša daugiau dvasingumo į įvairių mokslinių svarstymų pyne, prabildamas kitados prof. St. Šalkauskio pamilta tema: "Gyvosios dvasios uždaviniai materializmo akivaizdoje". Išleidamas iš dabarties laiko reikalavimų, aptaria materializmo priežastis ir išryškina reikalingumą krikščioniškos gyvosios dvasios sąjūdžio. Iškeliame dėsnius gausiai paremia Sv. Rašto ir Apaštališkojo Sosto pareiškimų citatomis.

(Nukelta į 2 psl.)

Prof. dr. Antanas Maceina

A. Maceinos dovana ateitininkijai

Šiomis dienomis "Draugo" kitam šiandieninio pasaulio žmogui, jeigu tik veikalas būtų išverstas į jo gimtąją kalbą. Lietuviui skaitytojui šis veikalas bus įteiktas jau šiemetinio jubiliejinio Ateitininkijos kongreso metu.

Pirmajai pažinčiai čia duodame šios Antano Maceinos naujos knygos pačią pabaigą — užsklandinę jos mintį.

"Tebūna leista ši kritinį skerspiūvį užskleisti sovietų rašytojo Andriaus Siniavskio žodžiais; rašytojo, kuris šiandien sovietų Rusijoje niekinamas ir persekiojamas, kuris tačiau puikiai įžvelgė žmogaus būseną pasaulyje kaip tikėjimo santykį su Dievu ir ją išreiškė šiais žodžiais: "Reikia tikėti ne dėl seno įpročio, ne dėl mirties baimės, ne šiaip dėl ko nors, ne todėl, kad mus kas nors verčia ar mum grasina, ne dėl humanistinių principų, ne siekai išgelbėti, ne originalumo dėlei. Reikia tikėti paprasčiausiai todėl, kad Dievas yra". Dievo buvimas — štai kas yra tikėjimo pagrindas. Ir šį tokį paprastą ir savaimę aiškų dalyką šiandien kaip tik pradeda pamiršti, sklaidydami tikėjimą labai įmantriai, rasdami jame įvairių įvairiausių pradų, pergyvenimų, jausmų; kalbėdami, esą tas ar kitas dalykas mūsų tikėjimui nieko nebesakąs, jo neuždega, jo nestiprinąs arba jį nekritiškai pertelkia. Visose šiose kalbose betgi išleidžiame vieną trumputį sakinį: Dievas yra. O jei Jis yra, tada visokios mūšiškos tikėjimo sklaidos yra tuščios, nes neatremtos į aną vienintelį pagrindą — Dievo buvimą, nepriklausantį nuo jokių mūsų pergyvenimų, jausmų ar užsidegimų

Veikalas išleidžiamas Ateitininkijos aštuntojo kongreso, įvykstančio Chicagoje rugsėjo 4-7 d., proga. Antanas Maceina jį dedikuoja Ateitininkijai, tardamas: "60-ties metų savo veiklos sukaktį minint čiai ATEITININKIJAI, kaip ženklą gilios padėkos už dvasinį brendimą jos prieglobstyje, skiria Autorius."

Tačiau nors veikalas jubiliejinė proga dovanojamas Ateitininkijai, savo turinio šiandieniniu ir giliu aktualumu jis yra, tiesiog kaip druska, būtinas kiekvienam galvojančiam lietuviui, lygiai kaip būtų aktualus ir kiekvienam

(Nukelta į 2 psl.)

KERTINĖ PARASĖ

ĮTAKOS IR PIRMINIAI ŠALTINIAI

Tikriausiai mes dažnai įvairiose mūsų recenzijose ir šiaip individualiuose mąstymuose norėtume tikėti, kad visa kultūra, raštas ir menai yra grynas tautinio originalumo audinys. Tik retkarčiais vos vienu kitu sakiniu esame priversti pripažinti kitų įtakojimą mums, žinodami kartu, kad ir tie "kiti" nėra jau taipgi be jokių įtakų. Todėl gan teisingai J. Aistis ("Milfordo gatvės elegijose") pabrėžia, jog mums reikia griebtis įtakų iš pirmųjų šaltinių, o ne iš neįtaro antro ar trečio vandens, t. y. artimų kaimynų, kurie jau perėmė naujas tradicijas iš Didžiųjų. Todėl "kopijuoti" iš "kopijuotojo" vargu ar verta. Tad, sakykim, kad semsimės įtakų tik iš pačių Didžiųjų. Ar tuomet tikrai jau taip ir bus įmanoma pasisemti iš pačios vėliausios ir tyriausios, pirminės versmės?

Ar įtakos iš viso yra neišvengiamos? Ir kodėl? Savaimė šiuose įtakų klausimuose staiga susiduriame su taip komplikuotu palyginamosios literatūros (ir menų) mokslu, kuris kartais panašėja į labirintišką žodžių kilmės — etimologijos mokslą. Bet ir lyginamoji literatūra, kad ir netiksliai, nėra neišvengiama. Ir todėl verta ir mums laisvai nuo laiko "persikratyti" ir vieną kitą, kad ir neauksinę mintį šioje srityje peržiūrėti. Blogiau yra tada, kai įtakotasis dievagajasi, kad jis nieku neseka, o yra šimtu procentų originalus.

Svarbiausia — nėra jokios gėdos būti įtakotam (šituo mes tikriausiai negalime pasigirti). Tad žvilgtterėkime į kitus. Kaip kiti į įtakas reaguoja? Ar jie jas slepia kur nors "po lova"? Atrodo, ne. Pavyzdžiui, imda-

miesi įtakos iš Didžiųjų, sakykime, iš prancūzų, susiduriame su įdomiu faktu, kad net didžioji prancūzų literatūra, kuri turėjo įtakos mums, anglams, rusų simbolistams, vokiečių dekadentams ir Amerikos natūralizmui, pati taipgi sėmėsi iš italų renesanso, Ispanijos, 18 šm. anglų ir rusų romanų. Šiandien jų pačių kritiko prancūzo Henri Peyre ("French novelists today", 1967) teigimu atrodo, kad ir ta didžioji prancūzų literatūra jau nuo pat 1930 m. (iki 1955) buvo nepaprastai įtakota net Amerikos rašytoju, o taipgi T. Manro ir Kafkos.

Amerikiečiai 1930 m. Europai pasidarė nepaprastai įdomūs. Bet ne tik prancūzams ir italams (Vittorini, Pavese), vokiečiams, bet per prancūzų raštus net ispanams, Pietų Amerikai (Borges) ir šių dienų vokiečiams (Boell, Grass). Vis dėlto, H. Peyre sako, nebuvo jaučiama kažkodėl tiek didelio užsidegimo senesniais amerikiečiais (Hawthorne, Medville, Crane, Poe, London, Sinclair). Didžiausios įtakos prancūzams padarė keturi didieji: Hemingway, Steinbeck, Faulkner ir Dos Passos. Po jų seka: Fitzgerald, Caldwell, Capote, Mailer, Warren, Salinger ir Baldwin. (Dar mažiau: Cheever, Updike, M. McCarthy).

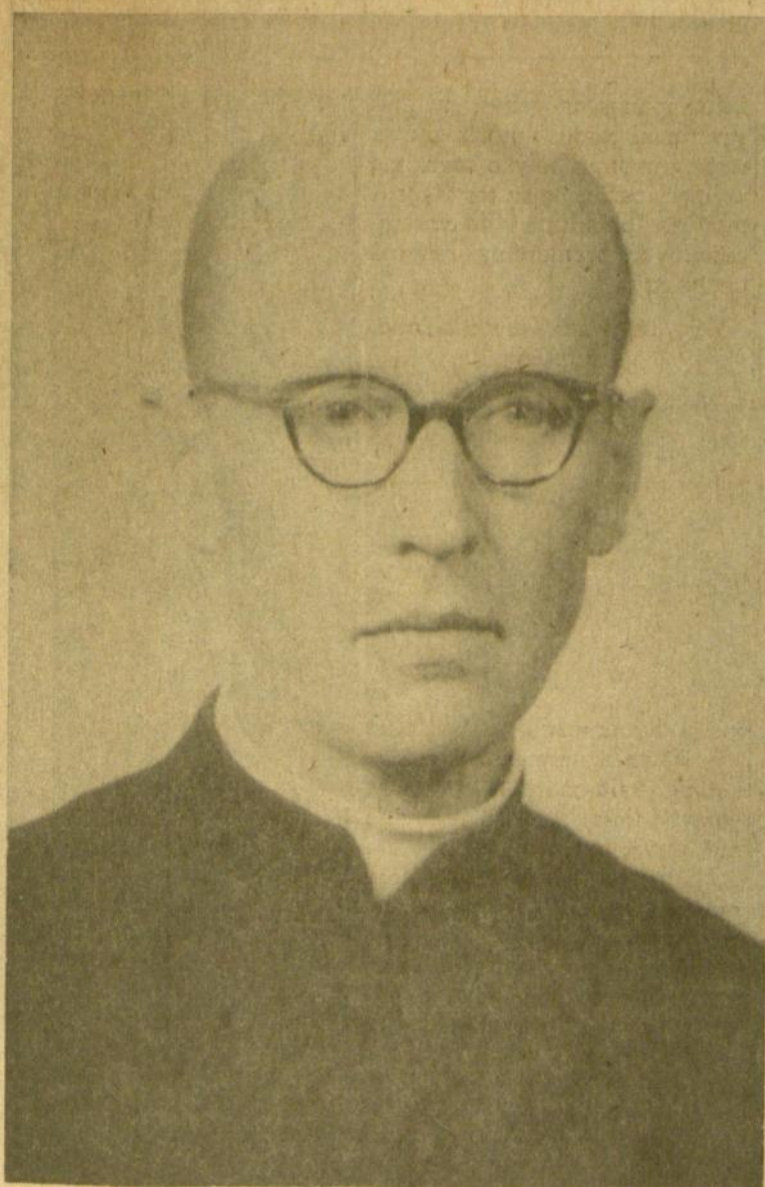
Prancūzai 1930—1955 "atrado" lyg Ameriką. Ypač raštuose apie pietiečius (Faulkner, Caldwell), adventurizme, muštynėse, laisvėje, meilėje, girtuokliavime (Hemingway) ir, kas keisčiausia, net neprancūziškame dalyke — linče (dramų jie net parašė). (Nukelta į 2 psl.)

Kolektyvinis mokslininkų darbas

Šiame tome yra išspausdintos paskaitos, laikytos L.K.M. akademijos šeštajame suvažiavime 1964 m. rugs. 4-7 d. New Yorke, Fordhamo universitete. Veikalas kolektyvinis, įvairių šakų specialistų, apimam daugelį sričių. Visi straipsniai parodo autorių gilų savo nagrinėjimo dalyko suvokimą, uolų susipažinimą su tos šakos literatūra, pamilimą lietuviškųjų reikalų ir branginimą religinės pasaulėžiūros.

Vertybių prasmė materializmo antplūdy

Medžiaga suskirstyta pagal minėtojo suvažiavimo eigą. Pirmasis skyrius — pilnatis posėdžio paskaitos. Prof. dr. Juozas L. Navickas rašo aktualia dabarties tema — "Vertybių prasmė materializmo akivaizdoje". Autorius gausiai apžvelgia marksistinės-leninistinės filosofijos kūrėjų ir jos atstovų materialistinę pasaulėžiūrą ir, lygindamas su krikščioniškuoju humanizmu, taria: "Kuomet žavimės asmens dosnumu, kuomet kalbame apie savo atsakomybę tiesai, kuomet branginame laisvę, kuomet giriame grožį, kuomet stebimės išmintimi, mes žinome, kad stovime ne prieš iliuzijas, bet prieš besąlyginę svarbos dalykus ir autentiškos rūšies realybes. Mes aiškiai suprantame, kad taip suprastoms vertybėms materializme nėra vietos. Mes ypatingai apgailime, kad ši filosofija yra bejėgė prieš redukcijos metodą kuris teisingumą paverčia paprastu legalizmu, meilę — subliuotu lytiniu geismu, draugystę — socialiniu instinktu, o etines vertybes suveda į kompleksų sąvokas".

Prof. dr. Antanas Liuima, S. J., Lietuvių katalikų mokslo akademijos pirmininkas ir Akademijos tik ką išleisto "Suvažiavimo Darbų" VI tomo redaktorius.

Kūrybinio ir mokslinio darbo srovė

(Atkelta iš 1 psl.)

Filosofijos sekcija atstovauja kun. dr. F. Juzevičius, nagrinėdamas temą "Medžiagos samprotis". Temos vystyme parodo savo gilia filosofinę erudiciją, išryškindamas ir antikinės filosofijos mintis, ir moderniosios fizikos dėsnius, ir materialistinės filosofijos atstovų pasaulėžiūrą. Savo studijoje domėdamasis medžiaga, išvadoje pabrėžia: "Aišku, tai dar neišsiaiškina, kad fizikų pasaulis yra vienintelis galimas pasaulis."

Moderniosios valstybės samprata

Teisės mokslai atstovaujami prof. dr. Br. Kaslo paskaita "Moderniosios valstybės savokos raida". Duodamas istorinį žvilgsnį į valstybės supratimo vystymąsi, jis tai nagrinėja religinės pasaulėžiūros šviesoje. Be kitų dalykų, autorius išryškina augantį religijos vaidmenį, tardamas: "Krikščionybė bendrai, o ypač Katalikų Bažnyčia, per dvejus tūkstančius metų raidą jau išsiliejo iš gryną teologijos mokslo ribų; ji jau nėra vien tik religija, besirūpinanti tik pomirtiniu žmogaus gyvenimu. Krikščionybė jau tapo socialine religija, nes nėra žmogaus gyvenimo srities, kurios ji nepalietų, ir problemos, kurios ji neatsakytų."

Istorikų žodis

Gausiausiai atstovaujama leidyne sritis — istorija. Istorikų sekcija yra bene stipriausia L.K.M. akademijoje. Čia dr. J. Jakštas išsamiai straipsnyje "Pavėluotasis krikštas" gilinasi į to paties pavadinimo priežastis ir išdava, pridamas V. Pūsto tezę "Pagrindinė kliūtis lietuviams priimti katalikybę buvo ordinas" ir duodamas taiklesnį tos temos pagrindimą.

R. Krasauskas parodo gilų istorinių šaltinių pažinimą svarstydamas temą "Katalikų Bažnyčia Lietuvoje 16-17 amžiuje". Tame laikotarpyje ryškūs Katalikų religinio gyvenimo suklestėjimas. Autorius jo priežastis suveda į šias: protestantizmo suskilimas, Lietuvos didikų konversija, valdovų

katalikiška laikysena, popiežių pastangos, apaštališkųjų nuncių vaidmuo, episkopato poveikis, vienuolių veikla, bažnytinių mokyklų plėtimas. Tų visų veiksmų dėka "katalikybė Lietuvoje išėjo iš ūkanų ir sutemų į saulėtą rytmetį, išaušusį jai 17 a. pirmo pusėj", — baigia autorius savo studiją.

Dr. V. Gidžiūnas yra surinkęs gausiai šaltinių ir šiuo kartu stengiasi įnešti daugiau šviesos į klausimą, kuris dar nėra pilnai išstudijuotas, tai "vienuolijos Lietuvoje 9-15 amžiuje". Nustembame patyrę, kad istorinėje Lietuvoje yra veikę 27 vyrų ir 17 moterų vienuolių, plius dar kai kurios slaptos kongregacijos. Panaudodamas gausius pirminius šaltinius, autorius aptaria eilės tų vienuolių pradžią ir vystymąsi, jų dalyvavimą Lietuvos krikščioninėje, jų narių darbą hierarchijos postuose.

Pagaliam kun. dr. K. Matulaitis duoda pluoštą patrauklių atsiminimų apie arkivyskupą Pr. Karevičių, MIC.

Subversijos, karo, teroro troika

Politinių ir socialinių mokslų sekcijoje prof. dr. A. Musteikio prabyla tema "Koegzistencija ir religinė laisvė". Pasiremdamas sovietiniais leidiniais Lietuvoje, jis aptaria religijos padėtį okupuotame krašte. Būdingas autoriaus žodis: "Reikia didelio išdrąginimo, vaizduotės ir perversijos — kraštą pavadinti Sovietų Sąjunga, kai ten nėra nei sovietų, nei sąjungos; kalbėti apie "liaudies demokratiją", kai liaudis neturi jokio balsu; piršti "taiką" ir "koegzistenciją", kai subversijos, mažojo karo (su "a") ir teroro troika turima galvoje".

Pedagogikos ir psichologijos sekcija atstovauja prof. dr. A. Sužiedėlio studija: "Kaltės savoka psichinio sutrikimo sampratoje". Autorius, įvertindamas Freudo ir kitų modernių mokslininkų įnašą į psichologiją, kritiškai žvelgdamas į jų doktriną kaltės sampratose srityje, išvadoje laikosi krikščionybė artimesnės pažiūros, kad "tikrosios kaltės savokos įteisinimas psichopatologijos lobynas tur būt ir turės kaip tik didžiausią

Sidabrinė ežero tyla...

Nuotrauka V. Maželio

sią įtaką psichoterapijos srityje".

Gana gausiai būtų atstovaujami ir tikslieji mokslai. Deja, pora prelegentų savo studijų neat-siuntė. Šios sekcijos posėdžiams vadovavęs prof. dr. A. Damušis įžangos žodyje išryškino, kad krikščionis kūrėjas kiekvienai disciplinai pripažįsta jos savitą kelią ir ugdo įvairių disciplinų bendravimo dvasią. Dr. J. Gylsus gausybę cheminių formulių ir vaizdžių lentelių duoda "Keletą bruožų iš antidepresinių vaistų vystymosi".

Medicina apie vėžį ir hormonus

Medicinos mokslų sekcijoje dr. Z. Danilevičius aptaria aktualią šiuo metu problemą — "Vėžio etiologija". Būdamas pirmaujančio pasaulyje AMA medicinos žurnalo redaktorius, turi galimybę perteikti naujuosius medicinos atradimus apie vėžio esmę, paveldėjimo vaidmenį, vystymąsi, aplinkos poveikį, virusų reikšmę. Randa, kad vėžio susidaryme esama tam tikrų cheminių-humoralinių faktorių, kurie normalią celę paverčia navikine. Degeneracija gali būti kelių faktorių nuleidžiama, ir sunku pripa-

žinti, kad čia virusai būtų vienintelė ir tikra vėžio priežastis. Dr. A. Grinius rašo apie hormonų moderniojojo terapijos ir patolo-gijoje. Perteikia chemines jų formules, eksperimentinę patirtį, panaudojimo galimybes medicinoje. Plati ir išsami dr. D. Jasašio studija "Nacionalistinis ir komunistinis genocidas Lietuvoje". Čia nušviečiami mūsų tautos likiminiai pavojai. Surinkta gausiai medžiagos, ryškių faktų, statistikų. Studija verta platesnio dėmesio. Išleista atskiru atspaudu ir apie ją jau esame rašę.

Mūsų literatūros problemos

Džiugu, kad šiame suvažiavime darbų tome atstovaujama ir literatūra ir tai tokio kūrybinio ir kritiško žvilgsnio pasižymintio žmogaus, kokiu yra Ant. Vaičiulaitis. Jis rašo tema: "Lietuvių literatūros problemos svetur". Aptaria išsivijoje besireiškiančius, naujai iškilusius ir senesnius mūsų kūrėjus. Svarsto ir naujo priedaugio problemą, kelia klausimą, kaip prasimtuoti pro stiliaus apkaulumus, žvelgia į kūrybos temų klausimą, tradicizumą ir modernizmą mūsų literatūroje. Knygos pabaigoje — duodama

minėtojo L.K.M. akademijos suvažiavimo eiga. Kaip matome, šis storas vaikas paliečia daugybę gyvybinių mūsų tautos problemų, temų, sričių. Tik suglaustas suminėjimas atskirų studijų ir jų autorių jau nusitęsė į ilgoką rašinių. Reikia tikėtis, kad atskirų sričių specialistai ras reikalo ir laiko svarbesnių čia keliamų temų papildymams ir patikslinimams bei tolesniam studijų tęsimui. Mums tik krūting užlieja begalinis džiaugsmas, kad įstengėm tokį reikšmingą įnašą į mūsų studijinę, mokslinę sritį duoti.

Rugsėjo 1-6 įvykiantis L.K.M. mokslo akademijos naujas suvažiavimas Toronte vėl duos medžiagos panašiam tomui. Šitokie suvažiavimai ir tokie leidiniai kaip šis tai gyvas įrodymas, jog buvo teisingas žodis prof. dr. Z. Ivinskio apie Lietuvyų katalikų mokslo akademiją: "Akademija nevirš užkonservuota senų pensininkų archyvine įstaiga, bet ji eis su gyvenimu ir ims tektėti gyvo kūrybinio bei mokslinio darbo srovė."

VIEN TIK DRAUGAS SPAUSDINA

Kokius dalykus vien tik "Draugas" spausdina? Vien tik "Drauge" gausite gražiausius vedybinius kvietimus atspausdintus lietuviškais rašmenimis. Jaunosios poros iš visos Amerikos siunčia "Draugui" užsakymus spausdinti lietuviškus vedybinius kvietimus. Galima pasirinkti įvairiausio popieriaus vokių ir kortelių. Jei rengiatės į moterystės luomą i mrorite gražiausių lietuviškų kvietimų, užsukite į "Draugą". Kiek galite greičiau, atvykite pasirinkti.

DR. ANNA BALIUNAS
AKIŲ, AUSŲ, NOSIŲ IR GERKLĖS LIGOS
PRITAIKO AKINIUS
2858 West 63rd Street
Val: kasdien 10-12 val. ir 7-9 v. vak. Šeštadienis 2-4 val. Trečiadienį, ir kitu laiku pagal sutartį
Ofiso telefonas: PR 8-2229
Rez. telef. WAlbrook 8-5076

DR. K. G. BALUKAS
AKUŠERIJĄ IR MOTERŲ LIGŲ GINERKOLOGINĖ CHIRURGIJA
6449 So. Pulaski Road (Crawford Medical Building) Tel. LU 5-6446
Pirma ligonitis pagal susitarimą, bet neatliepia, skambinti 874-8013

DR. VL. BLAZYS
PLAUČIŲ IR VIDAUS LIGŲ
3801 West 63rd Street
Kampus 63-606 ir California
Val: kasdien nuo 6-8 val. vak. Šeštadienis 2-4 val. Trečiadienį, ir kitu laiku pagal sutartį
Ofiso telef. 476-4043
Resid. tel. WAlbrook 5-2048

DR. C. K. BOBELIS
Inkstų ir šlapumės Takų Chirurgija
Tel. 695-0533 — Elgin
425 No. Liberty Street
Route 25, Elgin, Illinois

A. Maceinos dovana ateitininkijai

(Atkelta iš 1 psl.)
bei atšalimų, nuo jokio kritiško ar dogmatiško. Dievo tikrovė — štai kas mus žadina pulsti ant kelių garbinimui ir gailėsčiai, nes esame kūriniai ir tai nusidėję kūriniai. Todėl tas pat Si-niavskis toliau ir sako: "Mes la-bai ilgai galvojome apie žmogų. Jau laikas pagalvoti ir apie Dievą" (t.p.). Tai gairė visam tolimesniai Bažnyčios keliui; keliui, kurio pasaulis rasti negali, kurį Bažnyčia jam užtat ir turi parodyti: kelią į Dievą."

Tel. ofiso HE 4-5849 rez. 388-2253
DR. PETER T. BRAZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2434 West 71st Street
Val: pirm. ketv. 1-4 vakare 7-9 antr., penkt. 1-5. treč. ir šešt. tik antrastar.

Dr. Ant. Rudoko kabineta perėmė
DR. EDMUND E. CIARA
OPTOMETRISTAS
709 West 51st Street
TEL. GR 6-2400
Val: pagal susitarimą. Pirmadienį, antradienį, ketvirtadienį, penktadienį, ir šeštadienį, ir kitu laiku pagal sutartį.
ad. 10-4; šeštadienį 10-2 val.

Rez. Tel. GI 8-0873
DR. E. DECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
SPECIALYBĖ — NERVŲ IR EMOGINĖS LIGOS
AWFORD MEDICAL BUILDING
6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą

Rez. Tel. GI 8-0873
DR. W. M. EISIN-EISINAS
Akusherija ir moterų ligos Ginekologinė Chirurgija
6132 S. Kedzie Ave., WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei neatliepia, skambinti: MI 3-0001.

Ofiso tel. PR 8-2220
Namų rezid. — PProspect 8-9081
DR. JANINA JAKSEVICIUS
JOKIJA
VAIKŲ LIGŲ
2656 West 63rd Street
Pirmad., antradienį, ketvirtadienį, penktadienį, ir šeštadienį, ir kitu laiku pagal sutartį.
Val. vak. Šeštadienį nuo 2-4 val. vak.

Ofs. PO 7-6006 Rez. GA 3-7278
DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 West 63rd Street
Val: kasdien nuo 1-4 p. p. ir 6 iki 8 val. Trečiadienį, ir šeštadienį, uždaryta.
Ofiso ir buto tel. OLYmpic 2-1381

DR. F. V. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 So. 49th Court, Cicero
Val. kasdien 10-12 ir 4-7. Trečiadienį, ir šeštadienį, tik susitarus.

DR. ALG. KAVALIŲNAS
5540 S. Pulaski Rd.
VIDAUS LIGŲ IR KRAUJO SPECIALYBĖ
Valandos pagal susitarimą
Skambinti 585-2525
Telef. veikia 24 val.
Tel. — Residencija 6-1811

DR. WALTER J. KIRSTUK
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
(Lietuvių gydytojas)
3925 W. 59 Street
Val: pirmadienį, antradienį, ketvirtadienį, ir penktadienį, nuo 12-4 val. p. p. 6-8 val. vak., šeštadienį 12-2 val. p. p., trečiadienį, uždaryta.

DR. IRENA KURAS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
KODIKIŲ IR VAIKŲ LIGŲ SPECIALYBĖ
MEDICAL BUILDING
7156 South Western Avenue
Pirmadienį, antradienį, ketvirtadienį, ir penktadienį, nuo 11 val. iki 1 val. p. p. ir nuo 6-8 val. vakare. Trečiadienį, nuo 11 val. ryto iki 1 val. p. p., šeštadienį, 11 val. ryto iki 3 val. p. p.
Ofiso telef. RE 7-1168
Rez. tel. 239-2919

Tel. ofiso ir buto OLYmpic 2-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4938 W. 15th Street, Cicero
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vak. Išskyrus trečiadienį ir šeštadienį, 12 iki 4 popiet.

DR. MARIJA LINAS
AKUŠERIJĄ IR MOTERŲ LIGŲ
2617 West 71st Street
Telef. HE 6-3545
(Ofiso ir rezidencijos)
Valandos pagal susitarimą

Ofiso tel. PR 8-7773, Rez. PR 6-4732
DR. A. MAGIUNAS
CHIRURGAS
2358 West 63rd Street
Pirma tik susitarus
Valandos pirmadienį, ketv. 5-8 val. antradienį 3-4 val.

Ofiso HE 4-1818 REZ. PR 6-9801
DR. J. MESKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė vidaus ligos
2454 West 71st Street
(71-08 ir Campbell Ave. kampas)
Pirm. 1 penkt. 2-5 p. p.
Antradienį ir ketv. 9-11 v. r.
ir 4-8 p. p. Šeštadienį 9 v. r. iki 12.

DR. FRANK PLECKAS
OPTOMETRISTAS
Kalba lietuviškai
2618 W. 71st St. — Tel. 737-5149
Tikrins akis. Pritaiko akinius ir "contact lenses".
Val. pagal susitarimą. Uždaryta treč.

DR. A. PUSTELNIKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPEC. VIDAUS LIGŲ
Tel. Ofiso PR 6-7800; Namų 925-7609
5159 South Damen Avenue
Valandos tik pagal susitarimą
Trečiadieniais uždaryta

Telef. — 423-2660
DR. E. RINGUS
RENTGENOLOGAS
9760 South Kedzie Avenue
Val. pirmadienį, antradienį, ketvirtadienį, ir penktadienį, nuo 9 v. r. iki 5 v. vak., trečiadienį, ir šeštadienį, ir kitu laiku pagal sutartį.

DR. ZIGMAS RUDAITIS
SPEC. ORTHOPEDIJOS LIGOS
2745 West 69th Street
Tel. 737-2290; ofiso ir rezidencijos
Pirma ligonitis tik susitarus — (By Appointment)
Atostogaus nuo lapkričio 18 d. iki rugpjūčio 10 d.

DR. LEONAS SEIBUTIS
Inkstų, Pūslės ir Prostato Chirurgija
Ofisas 2454 W. 71st Street
Val: antradienį, nuo 2-5 popiet, ketvirtadienį, nuo 6-8 vakaro
Ofiso tel. 776-2880; Rez. 448-5545

DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Adresas: 4255 W. 63rd Street
Ofiso tel. Residencija 5-4410
Rez. GHOvelhill 6-0617

Valandos: pirm. ir ketv. nuo 12 val. iki 2 val. p. p. ir nuo 7 iki 8 v. vak.; antr. ir penkt. nuo 12 iki 3 val. p. p. ir vakarais pagal susitarimą.
DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir chirurgija
Ofisas 2750 W. 71st Street
Telefonas 925-8296
Valandos: 2-8 v. v., penktadienį 10-12 v. r., 2-8 v. vak. Šeštadienį 1-4 v. vakaro. Sekmad. ir trečiadienį, uždaryta
Rezid. tel. WA 5-3099

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
BENDRA PRAKTIKA IR MOTERŲ LIGOS
Ofisas ir rez. 2652 W. 59th St.
Tel. PProspect 8-1233
Ofiso val: Pirm., antr., treč. ir penkt. nuo 2 iki 4 val. ir nuo 6 iki 8 v. v. Šeštadienį 2-4 val. popiet ir kitu laiku pagal susitarimą.

Of. Tel. HE 4-2123, Namų GI 8-6195
DR. V. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Pirminėja ligonitis tik susitarus
Val. 2-4 p. p. ir 6-8 val. vak. Trečiadienį, ir šeštadienį, uždaryta

Tel. PProspect 6-9400
DR. ONA VASKEVICIUS
(VASKAS)
GYDYTOJA IR CHIRURGE
6648 South Albany Avenue
Val: pirm., antradienį, ketv. 6-8 val. vak., penkt. ir šeštadienį, 2-4 popiet ir kitu laiku pagal susitarimą

Tel. ofiso PR 6-6446, rez. HE 4-3150
DR. F. C. WINSKUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3107 West 71st Street
Val: 2 iki 4 v. p. ir 7 iki 8 v. v. Treč. ir šeštadienį, pagal susitarimą

DR. PETRAS ZLIOBA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6449 South Pulaski Road
Ofiso tel. 707-2141 Namų 650-4850
Val: pirmadienį, antradienį, penktadienį, ir 6-8 v. vakarui 6-8 v. vakaro
Šeštadieniais 11-1 val. popiet.
SKELEBKITĖS "DRAUGE".

Kertinė Parastė

(Atkelta iš 1 psl.)

statė — prancūziškų — apie linčą).

A. Peyre stebėdamasis sako, kad Europa tuomet jautė, jog turi pakankamai literatūrinės technikos, psichologijos, bet jai trūko jėgos. Ir ji tai žinojo. Europiečiai Kafka, Proust, Huxley, Gide, Auden ir Rilke buvo tiek paskendę intelekto ir jausmė, kad prarado net konkretumą. Ir jiems trūko lyg jaunatviškos jėgos. Tokių momentu šviežai vėjai iš Amerikos buvo gan malonūs europietiškiems plaučiams. Todėl Sartre ir Camus pavartojo amerikietiškaį smurtą, mirties ginklus ir drąsą visur, pralenkdami net amerikiečius savo įgimtu subtilumu ir gelme. Jie išmoko iš amerikiečių laisvos kompozicijos, neviningos intrigos ir jaunos meilės drąsos. H. Peyre galvoja, kad įtaka buvo didelė ir sveika ir "La Peste" ir "Le Sursis" nurūgė net amerikiečius jų pačių žaidime. Kai kurie net "perfaulknerino" Faulknerį. Toks Cl. Simon, iš jo sėmdamasis, pasidarė net originaliu, vienu iš geresnių "naujo romano" atstovų.

Vis dėlto, 1955-60 m. Prancūzija kratėsi amerikiečių įtakos (net politiška). Nūdienis "nau-

jasis romanai" dar vis turi dektaktyvinį — anglosaksinį romanų elementą, tačiau jau praradę visa kita. Tačiau, atrodo, kad liga 25 metų amerikietiška viešnage davusi Prancūzijai ir gero. Dabar daïromasi kitur. Laisvai ir dirbtinai. Keliami visokie vietiniai naujoviniai (N. Sarraute, Babbe - Grillet), bet vis judama, su įtaka ar be jos, į priekį, ne atgal.

Be įtakų neišsiverčiame ir mes. Tam reiktų studijos. Sekame. Esame įtakoti. Net ir tolia didžioji prancūzų literatūra to neišvengia. Kartais ji nėra net pirminiu šaltiniu. Nepamirškime tad H. Peyre atvirumo, nepamirškime nei vieno, nei graikų - romėnų tradicijos, jų hegزامentro, viduramžių riteriškumo, lenkų, rusų, amerikiečių įtakos ir mums. O amerikiečiai taipgi, ar jie nėra anglių, prancūzų, senovės graikų tiesumų, jų teorijom, jų tragedijom įtakoti (O'Neill); pietiečių, juodųjų charakteriais, net emigrantų žydu, graikų, italų, lenkų ir lietuvių ("Džiunglės") charakterių čia buvimu, iš kurių menininkas (net mūsiškis) gali semtis savotiškai gero spalvingumo palėtei ir indėlini į šio krašto ir jo mažumų kultūrą.

Vasaros vėjo belaukiant...

Nuotr. V. Maželio

Laiškai iš Austrijos

B. CIPLIJAUSKAITE

1. Austrijos vienuolynai

Jei kas kalba apie dievišų vienuolynų lankymą Prancūzijoje, tuoj galvoja apie romaniškuosius, kurie savo didingumu stebina bet kuriam jos pakrastyje: Vézelay, Tourmus Burgundijoje; Moissac, Conques, Cuna Pirenėjuose; Murbach Elzase. Prie jų įpratus, juos pamėgus, trunka, kol persiorientuoją ir kitų kraštų įvairumą įnijoje? Kiek įdomesni gal Portuvertini. Kas gali iš karto susižavėti niūriuojų El Escorial Ispanijoje. Kiek įdomesni gal Portugalijos pereinamosios gotikos-baroko (ten vadinami "manuelino") paminklai: Tomar, Batalha. Tačiau, norint visiškai barokam "įpulti", reikia važiuoti į Austriją. Lankant vieną po kito tuos milžiniškus, ištaigingai suplanuotus pastatus, reikia tuoj pat

nyčia, bet ir ji, nežiūrint begalės meno turtų, ne ar o slegiančio įspūdžio, neatrodo perkrauta, kaip daugelis baroko bažnyčių Ispanijoje ar Meksikoje. Ir visa čia taip puikiai sutaikyta, kaip kadaise visa Austrijos imperija.

Kitas pačioje Dunojaus pakrantėje, nors ne taip įspūdingai ir ji išsikėlęs, išdygęs vienuolynas: Wilhering. Šiuo metu jis gerokai apleistas: dabar ten tik mokykla; sodai nustoję dalies savo puošnumo; net ir lankytojų retas kuris teuzklysta. Tačiau jis turi kur kas daugiau "vienuoliškos" dvaisios: pastatai susilieja su peizažu; viskas paprasta; ir pats gamtovaizdis švelnus bei truputį migdantis. O jo perlukas: bažnyčia, kuri savo baltumu, lengvumu bei freskų grakštumu šiek tiek pri-

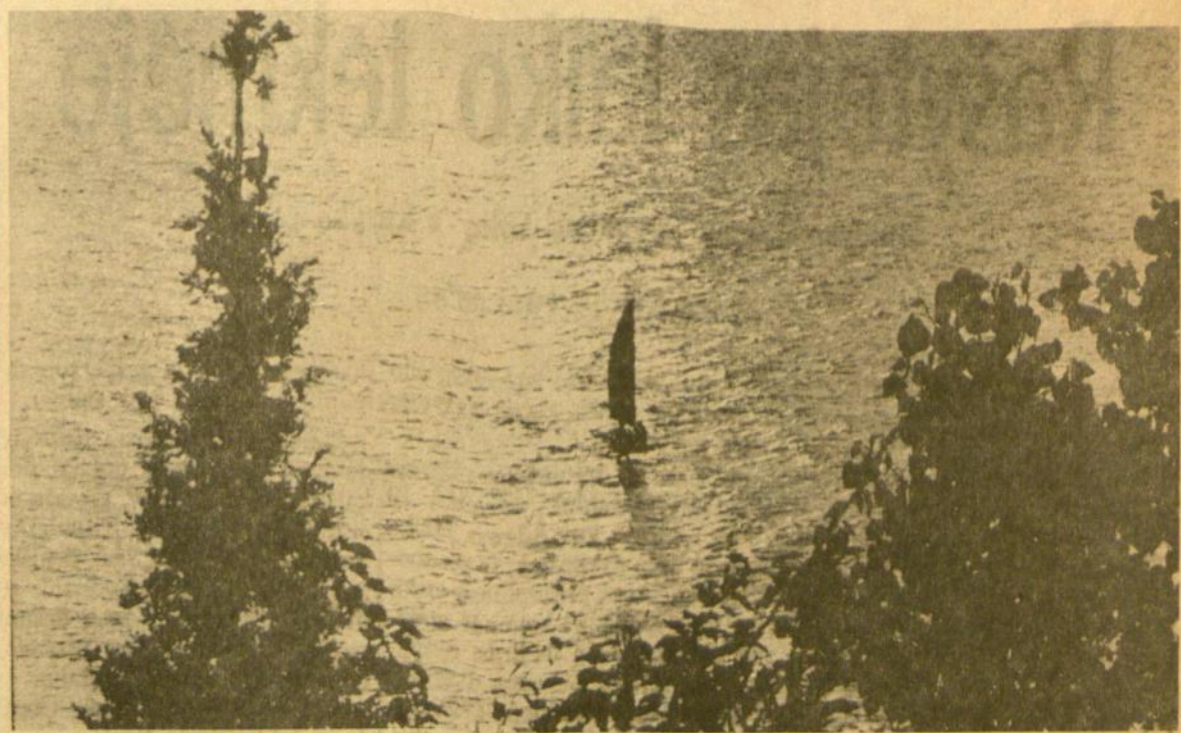
dom apjuosti, vienas su kitu susisiekiantys tvenkiniai, kuriuose kadaise — kai dar gavenios laikų griežtai buvo prisilaikoma patsninko — buvo auginamos žuvis. Net nuostabu, kaip kulinarinės reikiamybės susisieja su menu: kiekvieno tvenkinio viduryje iškilmingai stūkso kėns iš vandens mitologijos — ar šventą Petrą, begaudantį žuvį — vaizduojanti skulptūra. Turi Kremsmünsteris ir kitą kurjoza: astronomišką šulinį, kurio pagalba, kaip čia aiškinama, ir visai aptrauktam danguje gali stebėti žvaigždes.

Galima būtų ir daugiau dar tokių "tautinių tvirtovių" Austrijoje atrasti. Čia tik kelios iš vienos apylinkės. Visos, tur būt, įkvėptų panašią mintį: kadaise

2. Brucknerio pėdom bėrenant

Didžiojo kompozitoriaus Brucknerio karjeros pradžioje, jam dar nepasiekus Vienos nei nesudarčius jokio "garso", iš ten atvykęs jo paklaustyti visagalis kritikas Eduard Hanslick pirmo susitikimo metu jam pasakė: "Jūsų muzika, kaip kaštas, iš kurio Jūs kilęs: ne gražus, bet turtingas; ne didingas, bet platus". Keliaujant iš vienos jo pėdsakus išlaiskusios vietovės į kitą, vingiuojant Dunojaus pakrantėmis, kylant ar leidžiantis nuo kalvos ant kalvos, tas įspūdis pasitvirtina: tai tikrai nuolat bekintantis, bet pagrįdnie vis tas pats gamtovaizdis: plevos, kviečių laukai, vaismedžių sodai, jaukūs miškeliai. Ir Brucknerio muzika ne kartą buvo sukritikuota, kaip "vis besikartojanti". Savo gyvenimo gale, "perkratydamas" visus savo veikalus, jis prisipažino, jog iš tiesų jam visuomet "išskverbdavęs" vienas ir tas pats pagrindas: trigarsis ir iš jo kylantis moduliacijos, vedančios į tam tikrą mistiką. Savo kūrybą jis dažnai vadino "kopėčiomis į dangų": jį jam padėjo nugalėti pačius sunkiausius akimirksnius jo gyvenime, priimti pasaulį savo netobulumu; jį jam įkvėpė nuolatinė viltį bei jaunatvišką dvaisią (jau beveik septyniadesimt metų sulaukęs, pirmosi jaunai ir gražiai provincijos mergaitei; per visą savo gyvenimą tik į visai jaunutes težiūrėjo, nes tik jos "atitikusios jo dvaisią").

Tiek gamtovaizdis, tiek žmonės, tiek jų gaminamas maistas apie Linzą, iš kur Bruckneris kilęs, labai nekomplikuoti. Galima būtų juos pavadinti net labai provinciškais. Ir čia iškyla paralelė su Brucknerio muzika: kažkaip nepavyko jai nei iš karto, nei vėliau pilnai išėiti į tikrai tarptautines platumas. Bruckneris visuomet lieka — ir tai jis priėmė iš Wagnerio kaip aukščiausią pagyrimą — visų pirma germanišku muziku. Dažnai pas jį girdisi jo krašto "Laendler'iai"; nesvetimas jam ir tipingas vokiškas sunkumas, vagneriška "Schwermut". Įdomu, kad jo didžiausiais "dievais" buvo gana skirtingi muzikai, tuo laiku vieną bendrą bruožą turėję: norą išsilaisvinti iš tradicinių muzikos formų; Wagneris ir Lisztas. Su pirmuoju iš karto suėjo į kontaktą ir užmezgė draugystę; antrasis savo elegantišką pasaulietiškusmaną niekad neįsileido paprasto, naivaus šiaurės Austrijos kaimiečio, kuriuo (Nukelta į 4 pusl.)

Vasaros saulėje...

Nuotrauka Uosio Juodvalkio

DANGUOLĖ SADŪNAITĖ

VASAROS KARŠČIAI

1.
Saulė užsidengė burną rankomis.
(Tai jau blogai!)
Jos veidas paraudo iš pykčio.

2.
Atsargiai!

Tuoji pradės rėkti!
rėkti!
rėkti!
rėkti!

ir rėkti!

MISKO SAVININKAS

1.
Paukščius, lesančius (savo malonumui)

Vieną dieną, anksti rytą — išėjau pasivaikščioti.

2.
Ir atradau vėją, plaunantį mano medžius.

Paukščius lesančius mano vyšniais.

3.

Ir saulę — tą jauną vaikata, (Prasižengėlį.)

Sėdintį ant žolės — kuriantį ugnį

SAULĖ LOSĖJA

1.

Saulė!

tu pralošei visus savo pinigus, (visą savo turtą!)

žinau, žinau,

2.

Reno mieste buvai, Nevadoj.

Las Vegas. Ir Kalifornijoje, prie Lake Tahoe; Vasarą praleidai.

3.

Dabar, išvargusi, išblyškusi —

Vos besilaikanti ant kojų! (Nusiminusi?)

Grijti namo.

4.

Turėdama, dar vis! šiek tiek gražus kišenėje — Sustoji kaime — užsisakyti sau kavos, šunelį "hot-dog", prie U.S. kelio 101.

ŽOLE

1.

Mažos, žalios kėdutės

išrėkuotos kiekvieną rytą, mano darže —

Aiškdaregės rankos Sodininke.

2.

Saulė nusileis, naktis atskubės — (Dieve mano.)

Kol pailsėsiu, pasėdėsiu kiekvienoj iš jų.

ATSISKYRELIS

1.

Jis nūgriovė tvorą. (Išdaužė langus) —

Išrovė gėles.

Padegė namą.

2.

Jis nori, kad jo sklype būtų daugiau vietos Dievui.

VASAROS RYTAS

1.

Laikrodis išmuša penkias.

Saulė atsikelia —

Nusiprausia, nusiskuta. Palaisto žolę. (Žmonės! Ji šlepsi virš mano galvos!)

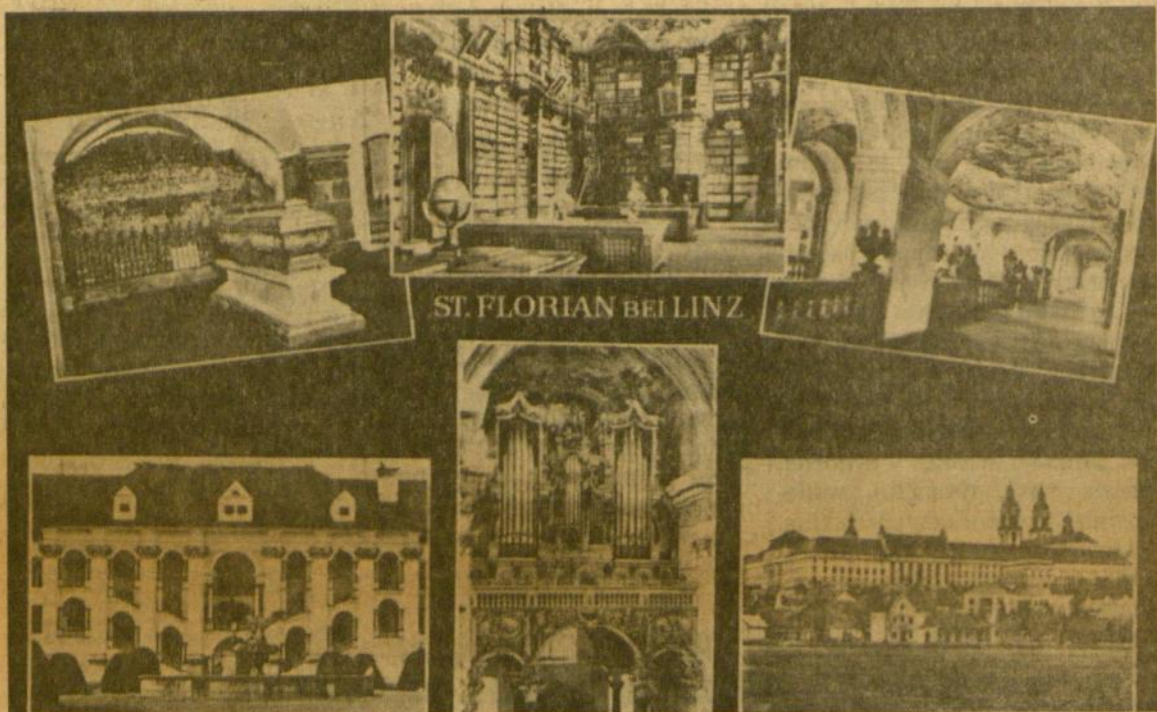
2.

Medyje išsibūdina paukštis.

Jis šaukia, jis rėkia.

"Žilvine, žilvinėle —

Saulės kraujas yra raudonas, raudonas, raudonas."

St. Florian vienuolynas (Austrijoje) ir jo meniškiosios detalės.

prisiminti ir istoriją: dabartinė nedidukė, vargana Austrija jų nebeapstatytų. Kas išlikę iš praeities ir šiandien — tai ta pati bažnyčios galia, tas pats žmonių nuolankumas bei jai atsidavimas. Tačiau ir šitokių žmonių būtų neužtekę tiems milžiniškiems paminklams pastatyti. Tam reikėjo imperijos didybės bei turtų. Dar ir šiandien daugely vienuolynų teberodomi "karališkieji salonai", logiškai galvojant, nelabai tinkantys vargingam, viso pasaulio gėrybių atsiskaitėsių vienuolių būčiai. Čia prisimena panaši Habsburgų tradicija Ispanijoje: kas bažnyčios, tas karaliaus...

Daugelis tų vienuolynų išdygo netoli Dunojaus, garsiajame "Wachau" krašte, kur per amžius keliavo karaliai bei kunigaikščiai, kaip liudija jau Nibelungų tradicijos. Pats įspūdingiausias bent savo išore ir vietos pasirinkimu: Melk. Juo Jakob Prandauer, jeigu net ir nieko daugiau nebūtų suprojektavęs, būtų užsitarnavęs neišdildomą vardą meno istorijoje. Iš kur ir kaip nevažiuosi: ar mašina, ar traukiniu, ar garlaiviu, jo majestotiška galybė jau iš tolo patraukia akį. Aukštai iškilęs ant kalvos, galingai prasikiša į patį Dunoją. Kažkaip atrodo, kad jis simboliuoja ir tuolaikinę monarchiją bei bažnyčios sąjungą, jų nesugriaujamą jėgą. Gi į vidų įėjus, ar keliaujant iš vieno kiemo į kita, stebina tas taip išgirtas austriškojo baroko lengvumas. Net ir garsioji, su Fischer von Erlach pagalba suplanuota, biblioteka tokia lengvutė ir žaisminga, nežiūrint jos didumo. Paausuoti gracingi balkoniukai, freskais nuklotos lubos kalba apie tai, jog ir mokslas gali būti malonumu. Visų ištaigingiausia ten, tur būt, vienuolynų mūrų apsupta baž-

mena garsiąją Miuncheno apylinkės "An der Wies", taip pat daugiau kalba apie teisingai gyvenančio žmogaus džiaugsmą, ne gu grasina slegiančia amžinybe. Jis iš tos apylinkės vienuolynų, tur būt, pats neturtingiausias; nebuvo jo nei imperatoriai savo buveine pasirinkę.

Daug ištaingiesnis, vos apie 20 km nuo Wilhering į pietus žaliuose vaismedžių soduose pasikendęs St. Florian vienuolynas. Jo karališkieji salonai, biblioteka, iškilmingi laiptai, kaltoš geležies pertvaros gal net didesnį įspūdį palieka negu Melk. Garsus jis ir savo berniukų choru, savo didžiausiais vargonais, kurių beklauzdamas Bruckneris atidengė savo pašaukimą. Ten jis ir palaidotas; savo laiku ten ir visa eilė didikų bei princų buvo radę prieglaudą. Gal niekur kitur taip įsakmiai nesijaučia jį supančios gamtos ramybė. Karštą vasaros vidurdienį atrodo, kad net joks lapas nejudą, tik retkarčiais pradūžgia paklydusi bitelė. Tiek St. Florian, tiek Melk, gal dėl to, kad viename įsikūrusi garsi mokykla, kitame — berniukų choras, žymiai geriau užlaikyti, negu daugelis vienuolynų. O gal padeda ir tai, kad į juos daugiau, negu į kitus, plaukia turistai: Melk visos tautos pasididžiavimas bei šventovė; St. Florian dažnai ruošiami geri koncertai.

Po tą apylinkę keliaujantis nepraleidžia neapplankęs ir Kremsmünster. Garsi jo paveikslų kolekcija, jo milžiniška biblioteka, jo kaip relikvijos rodomi skeptras ir vedybinė taurė kunigaikščio, išdrįsusio pasipriešinti Karolio Didžiojo galybei. Labai įdomus jame ir gana "praktiškas" priestatas: septyni smulkiom kolona-

bažnyčia ten buvo labai stipri, o vienuoliai labai turtingi. Gi apie paprastus, juos supančiuose kaimuose gyvenusius žmonelius, jau niekas nekalba. Habsburgų surinkti meno turtai Vienoje gal ir neteisėtai, dėka eilės skriaudų, užvaldyti. Tačiau ar matytume juos iš viso, jei tokių Habsburgų nebūtų buvę?

Melko vienuolyno (Austrijoje) bažnyčios didysis altorius

MŪSŲ KALBA

RED. DR. PR. SKARDZIUS

DIDELIS NUOSTOLIS LITUANISTIKAI

Siemet, liepos 12 d., staiga ir netikėtai mirė prof. Jurgis Lebedys, vienas iš žymiausių senosios lietuvių raštijos tyrinėtojų. Mirė Molėtų apylinkėse, netoli Lakajų ežero, kur su savo šeima vasaravo. Liko jo žmona ir trys vaikai, mažiausias 8 metų. Palaidotas Devynuonių kaime, Kėdainių rajone.

J. Lebedys atsiskyrė su šiuo pasauliu pačiame savo amžiaus gražume, eidamas 58-sius metus (jis gimė 1913 m. sausio 12 d.). Bet, nors ir neilgai gyvendamas, jis kaip reikiant jau spėjo pasiruošti savo moksliniam darbui ir gerų vaisių pasiekė savo specialybėje srityje. 1937 m. baigė Kauno universiteto Humanitarinių mokslų fakultetą, kur studijavo lituanistiką. 1953 m. birželio 26 d. apgynė savo kandidatines disertacijas apie Simoną Stanevičių, o 1966 m. pirmasis po karo gavo filologijos mokslų daktaro daktaro laipsnį už Mikalojaus Daukšos monografiją. Vilniaus universitete kaip lietuvių literatūros katedros dėstytojas pradėjo dirbti 1946 m. 1956 m. tapo docentu, o įsigijęs doktoratą, po dviejų metų, buvo pakeltas profesorium. 1953-54 ir nuo 1967 m. ligi mirties buvo Vilniaus universiteto lietuvių literatūros katedros vedėjas.

Veļionis yra parašęs bent kelias monografijas, spaudai parūpinęs kelis senesnių rašytojų atskirų darbų leidimus ir paskelbęs visą eilę vertingų mokslinių straipsnių. Iš jo darbų arba leidinių čia paminėtini: S. Stanevičia, Pasakėčios (1948); S. Stanevičiaus, Dainos žemaičių (1954); Simanas Stanevičius (1955; monografija); Smulkioji lietuvių tautosaka XVII-XVIII a. (1956); S. M. Slavocinskis, Giesmės (1958); Mikalojus Daukša (1963; disertacinė monografija); S. Stanevičius, Raštai (1967). Jo paskutinis, di-

džiausias, veikalas turėjo būti Lietuvių kalbos vartojimo vėša-jame gyvenime XVII-XVIII amžiuje, bet, deja, paskutinėmis dienomis prieš mirtį jis vos bespėjo šio darbo įžangą parašyti.

Iš visų J. Lebedžio išspausdintų darbų visų svarbiausias yra Mikalojus Daukša. Tai yra didžiai vertingas ir rimtas mokslinis tyrinėjimas, atliktas su didžia meile aprašomam asmeniui ir savo pobūdžiu pirmas ne tik lietuvių, bet ir kitomis kalbomis. Čia autorius, surinkęs daugybę medžiagos, galėjo geriau, kaip kas kitas lig šiol, nušviesti ne tik paties M. Daukšos gyvenimą bei jo veiklą, bet ir tas aplinkybes, kuriose jam teko gyventi ir dirbti. Minint M. Daukšos 350-ąsias mirties metines (1963), jam atrodė pravartu "ne tik apžvelgti ir apibendrinti ligišiolinio tyrinėjimo rezultatus, bet ir užpildyti kai kurias spragas, pabandyti apimti ir, kiek tai šiuo metu įmanoma, plačiau nušviesti pagrindinius M. Daukšos biografijos, jo asmenybės, literatūrinės veiklos bruožus, apibūdinti jo palikimą, įnašą į literatūrinę kultūrą, poveikį ir reikšmę literatūriniam kultūriniam gyvenime." Nors autoriui pirmoji vieta daugiau yra rūpėję literatūriniai, ne kalbiniai dalykai, šis jo darbas tačiau yra didžiai naudingas ne tik lietuvių raštijos, bet ir lietuvių kalbos istorijai.

Apskritai imant, J. Lebedys buvo didžiai kruopšus ir sąžiningas mokslo darbininkas. Jis dirbo tyliai, nesiafišudamas, bet dirbo ryžtingai, vis ko daugiau skverbdamasis į savo tiriamosios srities gelmes. Todėl, suprantama, jo ankstyvą mirtį skaudžiai peryvena visi Lietuvos ir užsienio lituanistai. Savo prisiminimais ir aš šliejuos prie Lietuvos lituanistų jam reikišką pagarbos. P. S.

Antras A. Kuršaičio žodyno tomas

Aleksandras Kuršaitis / Alexander Kurschat, LIETUVIŠKAI - VOKIŠKAS ŽODYNAS / LITAUISCH - DEUTSCHES WOERTERBUCH Thesaurus Linguae Lituanicae Tomus II - Band II. Redakcinė kolegija: Wilhelm Wissman, Erich Hofmann, bendradarbiaujant Arminui Kuršaičiui ir Hertai Krick. Goettingen, Vandenhoeck & Ruprecht, 1970. 733 - 1632 pusl. (ingis - nužiūrėti).

Siemet išspausdintas Aleksandro Kuršaičio Lietuviškai vokiško žodyno antrasis tomas yra daug stambesnis, kaip pirmasis, — pirmasis turi 736, antrasis 896 psl., bet jis yra to pat pobūdžio, kaip pirmasis, apie kurį jau buvo rašyta 1968 m. Drauge (Nr. 282). Kaip anksčiau, taip ir dabar duodama gana apšviesti įvairių, dažniau arba rečiau vartojamų žodžių iš senesnių ir vėlyvesnių šaltinių, pvz. Nesselmanno, Fr. Kuršaičio žodynu, A. Lallo liet.-angl. žod., P. Matulionio augalų žod., Aušros ir K. Būgos raštų, J. Barono bei B. Sereškio žod., taip Niedermanno - Senno - Brenderio žod., Sieben - Sprachen - Woerterbuch, Fr. Spechto Litauische Mundarten, Saulių sąjungos organo Trimitas ir kt. Iš vėlyvesnių geresnių šaltinių duodami žodžiai geriau kirčiuojami ir tinkamiau pateikiami, o iš ankstyvesnių šaltinių, kur

tvirtapradė priegaidė neskiriama nuo tvirtagalės arba visai nekirčiuojama ir tam tikri garsai ne tik kaip reikiant neskiriami, bet ir gerokai maišomi, dažnai gana primityviai daug kas duodama ir šio žodyno skaitytose. Nebesiimdamas smulkiau analizuoti, čia paminėsiu visą eilę tam tikrų nepaprastųjų; pvz. šalia įprastinių, taisyklingų lyčių rašoma ir *iniciativa*, *inpatibė*, *inpedinis*, *ipotėzė* (t. y. *ipotezė*, *hipotezė*), *ispėsti*, „einfiuegen“ (t. y. *įspeisti* ar *įspėsti*), kraujinės *iškrasos* „Blutplasma (turi būti *iškrasos*), *iškreptas* „verstummelt“ šalia *krepti* (t. y. *kreipti*), *išležiš* arba *išližiš* (t. y. *išliežiš*), *jėna*, *jėšmas*, *Ježnas* (t. y. *iena*, *iešmas* ar *jėna*, *iešmas*.. *Jiežnas*), *kaitrotė* „Hilse“ (klaidingai atstatyta iš vs. vietininko *kaitrotie* „kaitrai esant“), *klāstytinis* (t. y. *klōstytinis*), *klidūs*, *kliėbys* (t. y. *klevas*, *kliėbys* „glėbys“), *kokštira* (t. y. *kukštira*), *kimė* (yra ne pagrindinė *kumelės* forma, bet priešingai, vėliau atgaliniu būdu iš *kumelės* sudaryta), *Malėtai* (t. y. *Molėtai*), *namė* (nėra tas pat, kas *namas*, bet klaidingai atstatyta iš tarm. *namei* ar *namie*) ir tt. Šitokios nevykusios užrašytos tarminės ar klaidingai rekonstruotos formos žo-

dynui beveik jokios naudos neduoda, o mažiau kritiškus kitautčius galės tik klaidinti. Ypač apgalintinas yra įvairus, dažnai tiesiog klaidingas kirčiavimas, pvz. *Jūška*, *klānuotas*, *klioratūs* (bet *klesūnas*), *knnygvedybā*, *knnygynė*, bet *knnygynė*, *labdarūškas*, *ā*, *lāwiniškiškas*, bet *lāwiniškiškas*, *lāmontas* (t. y. *lāmantas*), *mandėra*, *manėta* arba *monėta* šalia *monetā*, *ētos*, *medlodrūma*, *mėtraštis*, bet *metrāštis*, *mōkslininkas*, bet *mōksliniškiškas*, *nuotaka* „Abfluss“, bet *nuōtaka* „heiratsfaeriges

Nedejuokim, kad scenoms trūksta veikalų

Gera ir džiugi naujiena! Los Angeles Dramos sambūrio skelbtasis dramos konkursas pavyko. Konkurso atsiųsta net aštuoni dramų veikalai. Iš kurių jūry komisija, kaip mūsų laikraščio dieninėje laidoje praėjusį antradienį buvo skelbta, atrinko du, vertus 1.000, ir 500 dolerių premijos. Konkurso laureatai yra dramaturgas - rašytojas Algirdas Landsbergis, už kurio trijų veiksmų tragikomediją „Paskutinis piknikas“ paskirta pirmoji premija, ir dramaturgas Anatolijus Kairys — jam už trijų veiksmų komediją „Ku-kū“ teko antroji premija.

Abudu laimėtojus mūsų lietuviškų knygų skaitytojams ir spektaklių lankytojams pristatyti nė nereikia. Per daug jie

Algirdas Landsbergis

abudu mūsų publikai yra gerai žinomi. Išsamesnė informaci-

jon net nesigiliniant, užtenka tik suminėti visiems atmintin įsirežusius Algirdo Landsbergio „Penkis stulpus turgaus alkštėje“, Anatolijaus Kairio „Diagnozė“ ar „Curriculum vitae“, kad būtume kone užtikrinti, jog ir dabar premijuotieji šių dramaturgų veikalai turės būti nemažą įvykiu mūsų scenose.

O išvada iš konkursinio fakto peršasi tokia. Tėnesiskundžia lietuviškojo teatro publika mūsų rašytojais, kad jie neparašo veikalų išėivijos scenai. Veikalų yra parašytų, veikalų parašoma ir bus dar parašyta, jeigu tik bus kam juos vaidinti ir kam jų žiūrėti. Neabejojame, kad žiūrovų taipgi nestigs. Problemos sprendimas glūdi teatrinių sam būrių vadovuose ir pačiuose aktoriuose — kiek jie dar yra gyvi ir kiek jie savo tarpe dar gali susigiedoti savos visuomenės ir savojo teatro, o taipgi ir savęs įprasminimo labui.

Anatolijus Kairys

Kur jau kur, bet tokioj Chicagoj, atrodo, turėtų būti abu šiam konkurse premijuotieji kūriniai tuoj pat ateinančiame sezone, be jokių ilgų svarstymų, griebti ir pastatyti. Bet kas šitai padarys? O padaryti reikia, nesgi abu premijuotieji veikalai, parafrazuodami Mažvydą, sakyte sako: imkit mane ir statykit. Kz.

Teologija revoliucijoje

Jau Vatikano II suvažiavimas buvo stiprus impulsas naujoms teologinėms studijoms, bet taip pat ir naujos revoliucinio maištingumo nuotaikos, ypač studentijoje, buvo paties gyvenimo akstinas teologų naujoms pastangoms. Ypač tam jautri pasirodė Kolegijų teologijos draugija. Ji 1969 m. bal. 6 - 8 d. turėjo savo suvažiavimą, kur dalyvavo daugiausia teologijos dėstytojai universitetuose, kolegijose. Jų studijinių paskaitų rinkinys dabar išėjo atskiru leidiniu, kuris pavadinamas „Theology in Revolution“ (išleido Alba House, Staten Island, N.Y. 1970 m. 286 p., 3.95 dol.). Veikalą suredagavo G. Devine. Veikalas pasižymi temu parinkimu iš dabarties gyvenimo, drąsumu jas nagrinėjant, pažiūrų naujumu.

Chicago universiteto lektorių ir to universiteto JAV viešosios nuomonės tyrimo centro direktorius kun. A. Greeley nagrinėja teologijos dinamiškumą; studentų maištingume jis įžvelgia jų pažiūrą, kad vien mokslas nepasotina žmogaus širdies polėkių (— „mokslas yra miręs“). Woodstock kolegijos prof. A. Dulles, S.J. svarsto Bažnyčios mokymą galia ir autoritetą naujuose laikuose, išryškindamas teologų vaidmenį lenktyniaujant su hierarchais. Notre Dame univ. prof. E. D. O'Connor plačiai pasakoja apie sekminį (Šv. Dvasios) sąjūdį studentijoje (kuris tiek plinta, kad, kaip neseniai paskelbė laikraščiai, įtraukė net vieną pirmaujančių JAV modeliutojų, uždirbančių 75 dolerius už valandą, bet turte nerandančių laimės). Assumption kolegijos prof. E. L. Fortin dėsto apie ekumenizmo perspektyvas. Ripon kol. prof. G. A. Vanderhaar nagrinėja vad. taikos sąjūdį, naująją kairę ir kolegijų teologinius kursus. Jis stebisi, kad sąjūdžiai, kurie išeina prieš prievartą Vietname, patys griebiasi prievartos priemonių JAV-se ir Pietų Amerikoje.

Marquette univ. Prof. W. J. Kelly aptaria „studentų jėgą“ ir teologijos profesoriaus uždavinius, gi Fordhamo univ. prof. E.

F. Shaw nagrinėja surinktus statistinius duomenis iš Marquette universiteto apie studentų pažiūras į radikalius sąjūdžius.

Krikščionių atsinaujinimo centro direktorius J. Kelley svarsto akademinės laisvės dėsni ir teologo darbą kolegijoje. Georgetowno univ. prof. C. Rubencamp vertina religiją kaip humanistinių studijų dalį. La Salle kol. prof. R. Balducelli į religiją žvelgia iš fenomenologinio punkto. Webster kol. dėstytoja sesuo A. B. Brady svarsto religinio auklėjimo perspektyvas ateities Bažnyčioje, gana vėšiai atsiliepdama apie katalikų mokyklą. St. Louis univ. profesorius E. Diederich aptaria liturginių apeigų galimybes kolegijose, siūlydamas eilę naujūmų. Šv. Agnietės kol. dėstytoja sesuo Sh. Burns siūlo naują priėjimą į tikėjimo problemas, žvelgiant iš psichologinio, meno, filosofijos taško. Th. More instituto lektorė C. M. Goring skatina plėsti suaugusių teologinį švietimą. Ekumeninėje dvasioje įtrauktas ir United Church of Christ dvasininkas J. Westerhoff, davęs straipsnį apie pasaulėžiūros susidarymo procesą.

Šis studijų rinkinys rimtas ir ypač vertas dėmesio dirbančių aukštosiose mokyklose, Nors vienas kitas autorius gal per daug įtrauktas į modernių vėjų sūkurį, bet visumoje veikalas, būdamas pažangus, pagerbia ir konservatyvius dvasios lobius. J. Pr.

• Nuo Abraomo Kulviečio, vieno mūsų raštijos pradininko mirties šiemet suėjo 425 metai. Jo rūpesčiu buvo įsteigta ir 1539 - 1542 m. Vilniuje veikė lietuviška protestantiška mokykla. A. Kulvietis vienas iš pirmųjų pradėjo rašyti lietuviškai, kūrė giesmes, vertė jas iš vokiečių kalbos. Jo viena giesmė buvo atspausdinta vėliau Martyno Mažvydo giesmyne 1570 metais. Kulvietis mirė, būdamas tik 35 metų. Palaidotas Kulvoje, prie Janavos.

WHY NOT JOIN ?

It is modern to be committed to an ideal. Would you like to be "in" the new Ecumenical spirit of the Catholic Church? Then join the PRESENTATION BROTHERS!

Houses in British Isles and Ireland, Ghana, West Indies, British Columbia, Quebec and Peru. Novitiate in Montreal.

WRITE:

BROTHER LAWRENCE MAHER
6150 Champlain Blvd., Verdun
PROVINCE of QUEBEC, CANADA

SAVERS SAVE. SPECULATORS WORRY.

WHAT IT MEANS TO BE A STANDARD FEDERAL SAVER... Starting a savings account with Standard Federal is the beginning of a new experience... an experience of complete confidence and assurance. It's the big reason so many savers come to Standard Federal.

They are confident in the management which has made Standard among our nation's most respected and strongest savings institutions. They know they can get their hard-earned savings whenever they need them. Our record of over 61 years of safety and ready availability of funds gives them confidence in knowing that they can have their money at any time. And what is equally important is that they will get back every dollar they saved in full... plus interest (currently the highest rates allowed by law). If you are looking for a good, sound, proven investment, free of the dangers of wild market fluctuations, consider a savings passbook or certificate account at Standard Federal. Join the over 60,000 savers who can look with satisfaction and assurance to a growing insured savings account at this outstanding savings institution — Standard Federal.

	ANNUAL YIELD	ANNUAL RATE	MIN. BALANCE	MIN. TERM
CERTIFICATE ACCOUNTS	6.18%	6.00%	\$5,000	TWO YEARS
DEFERRED INCOME PLAN ALSO AVAILABLE	5.92%	5.75%	\$1,000	ONE YEAR
PASSBOOK ACCOUNTS can be added to at any time	5.39%	5.25%	\$50	3 MONTHS
	5.13%	5.00%	NONE	NONE

- Highest savings interest rates allowed by law
- Compounded Daily (Paid Quarterly)

ASSETS OVER \$145,000,000. RESERVES OVER \$12,400,000.

STANDARD FEDERAL

Savings and Loan Association of Chicago
4192 Archer Avenue at Sacramento ■ Chicago, Illinois 60632 847-1140
SERVICES ■ A Variety of Insured Savings Plans ■ Home Mortgage Loans ■ Christmas Club Accounts
Vacation Club Accounts ■ Travelers Checks ■ United States Savings Bonds
■ Free Savings Transfer Service ■ Free Parking
OFFICE HOURS ■ Monday & Thursday, 9 a. m. to 8 p. m. ■ Tuesday & Friday, 9 a. m. to 4 p. m.
■ Saturday, 9 a. m. to 12 Noon ■ Wednesday, no business transacted

DARGIS STORE

2425 W. Marquette Road

Tel. HEmlock 4-6050

LAIKE ATOSTOGŲ nuo rugpjūčio mėn.

15-tos dienos BUS UŽDARYTA Sugrįšim rugsėjo mėn. 1-mą dieną

Dėkingi esame už jūsų paramą.

CHARLES P. DARGIS
Reg. Pharmacist

Prašome patikrinti savo receptus dėl pakartotinų išpildymų.

Perskaite "Draugą", duokite kitiems pasiskaityti.

NAUJI LEIDINIAI

● **AIDAI**, 1970 m. birželio mėn. Nr. 6. Mėnesinis kultūros žurnalas. Redaguoja Juozas Girnius, 27 Juliette St., Boston, Mass. 02122. Administruoja T. B. Ramanauskas, CFM, 680 Busswick Ave., Brooklyn, N. Y. 11221. Žurnalo metinė prenumerata \$10.00.

Naujas "Aidų" numeris pradedamas Antano Musteikio straipsniu "Užpūstyta akademinė laisvė". Autorius, nagrinėdamas čia Amerikoje privačių ir viešų mokyklų klausimą, gana pagrįstai ir įtikinančiai išsklaido tariamą šio krašto akademinės laisvės mitą. Nuosai kalba modernumo, bet ir klasiško tyrumo elideraščių duoda ypač Pranas Visvydas ir Aldona Gvildytė. Tęsimas ir baigiamas anketinis simpoziumas "Kartų skirtumas mūsų išvijoje." Vincas Vyčinas pradeda matyt, kiek ilgesnį skaitytojų supažindinimą su Martyno Heideggerio filosofija. Didelė ir miela naujiena yra rašytojo Lūdo Dovydeno, pasakytume, grįžimas, nes jau kone išsisais dešimtmečiais lietuviškos prozos alkstantieji labai labai pasigedavo Lūdo Dovydeno plunksnos. O štai dabar "Aiduose" tiesiog už širdies griebianti jo novelė "Žmogus ir žiurkės"! Jau vieš už šį bėdėvrišką galima rašytojui atlysti jo "apsikasimą" ir jo nušilingą Pensilvanijos nuosulumoje, iš kurios jis dabar ištraukė žodine ir nuotakine prasme tokią spalvingą, tokias tikras senoji lietuvių anglakasio buities ir filosofijos akimirka.

Apžvalginėje žurnalo dalyje rašoma apie Jungtines Tautas ir mūsų laisvės byla, apie kalbininką J. Gerulį ir jo likimą, apie mirusį istoriką Praną Pauliukonį, apie Kazio Varnelio minimamų meną (jo darbų nuotraukomis iliustruojamas visas naujasis "Aidų" numeris), apie pianistę Juliją Rajauskaitę, Kanados Lietuvių fondą ir kt.

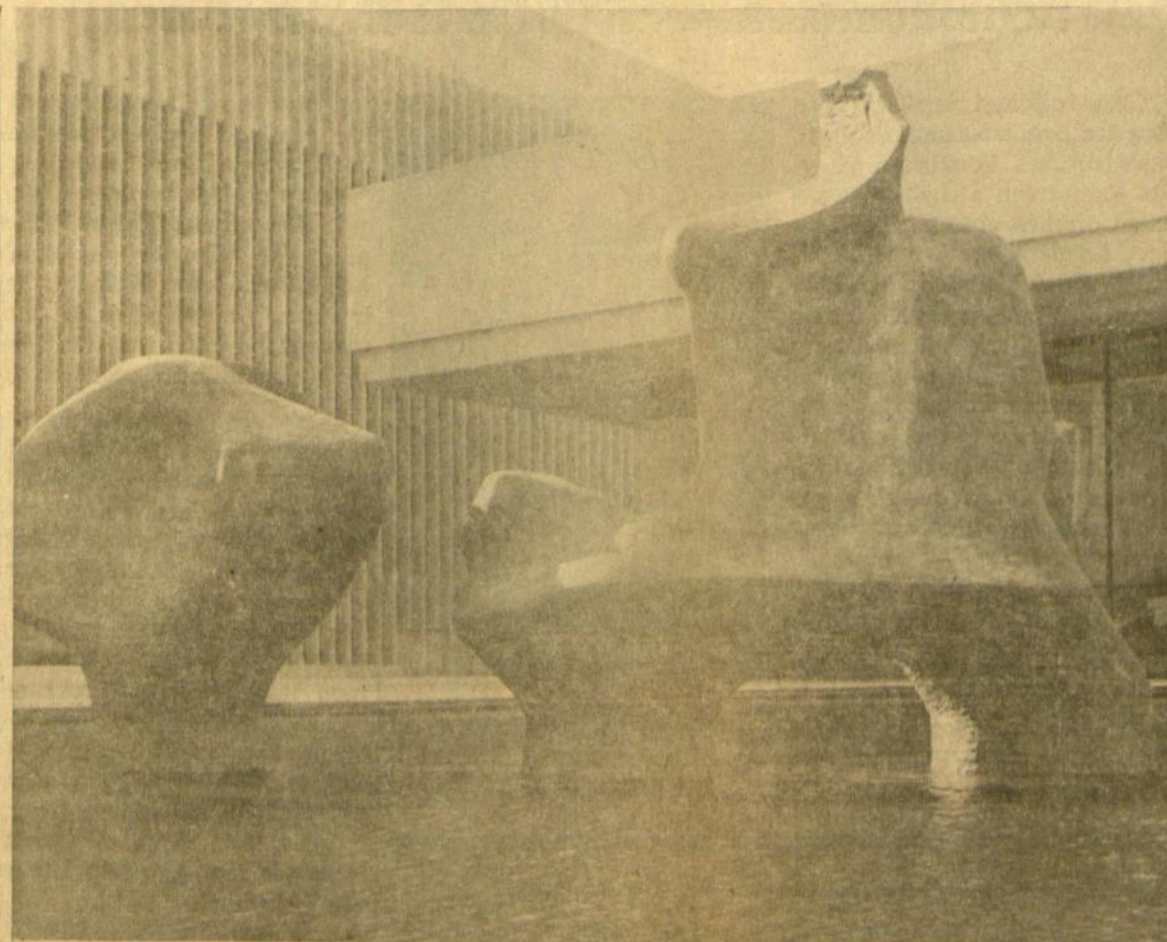
Knygų skyriuje recenzuojama Birutės Ciplijauskaitės ispanišką veikalą, aptariama naujoji Vlodo Šlaito poezija ir J. Zmuidzino beletristika, Vlodo Ramojaus "Kritusiųjų už laisvę" antrasis tomas, akcentuojamas vaikų laikraščio "Eglutės" reikšmę ir duodama informacija apie naujus mokėtojų veikalus svetimomis kalbomis.

Knygų skyriuje ypač vertas dėmesio Stasio Goštauto ispaniškųjų Birutės Ciplijauskaitės veikalų aptarimas ir Viktorijos Skrupskelytės gilius, studijinis žvilgsnis į Vlodo Šlaito naują poezijos rinkinį "Aguonų gaisrą". Savotiškas sutapimas, kad Viktorija Skrupskelytė, rašydama apie Šlaito poeziją, ir Birutė Ciplijauskaitė, liudijanti šio

amžiaus ispanų poetus, turi daugiau stabtelėti prie visų minima poetų religinio motyvo, gana ryškiai išryškėjęs visame dabartinio kontekste. O tai neatitiktinai rodo, kad religinių temų poezijos šaliniai toli gražu nėra išsekę ne tik mūsų Šlaito kūryboje, bet ir pačiose plačiausiose Vakarų poezijos versmėse. Todėl ir Viktorija Skrupskelytė visu akademiniu sąžiningumu aptardama naująją Šlaito poeziją, pabaigoje sako šitai: "Aguonų gaisre" randame Šlaito įprastinius vaizdus: saulę, medžius, ukmergišką dangų, viksvą. Tačiau taip pat jaučiame, kad šie vaizdai yra įgavę didesnio universalumo ir todėl skaitytojui kalba apie "tą patį dvasinį pasaulį (apie testinumo ir susilidimo paslaptį), kurį atspindi autoriaus religinių motyvų eliderašiai. Poetinė vizija Vladiui Šlaitui iš tikrųjų yra kelias į Dievą". Gi Stasys Goštautas, pristatydama Birutės Ciplijauskaitės puslapius apie didžiopus XX amžiaus ispanų poetus, be kita ko, rašo: "Kaip autorė pastebi, šių dienų poetas sąmoningai suvokia misiją ir tuo pačiu jaučia atsakomybę, kuri skleidžiasi skirtingais, kiek vieno poeto pasirinktais keliais. Bequer pasirinktas ir hujaus kelias, poeto kaip ryšininco tarp dangaus ir žemės samprata, yra XX a. poetinė dogma. Kierkegaard sako: "poetas yra telegrafas tarp Dievo ir žmonių". Idomu pastebėti, kad, nežinant asmeniškų poeto nusistatymų ritualistinės religijos atžvilgiu, Dievo klausimas būv ir yra aktualus, pvz. Unamuno poezijoje poetas tiesiog provokuoja Dievą, kad, jeigu Jis yra, tai apsirinktų. Gal dėl to ir šių dienų filosofija yra daugiau poetiška, negu filosofiška (Kierkegaard, Jaspers, Heidegger, Berdiajev, Santayana, Unamuno ir t. t.) ir galutinai tampa religija".

● **METMENYS**, 1970 m. Nr. 19. Jaunosios kartos kultūros žurnalas. Vyriausias redaktorius Vytautas Kavolis, Dickinson College, Carlisle, Pennsylvania. Redaktorai: Algirdas Tilius Antanaitis ir Karolis Drungas. Techninė redaktorė Henrieta Vepštienė. Dailės priežiūra Vytauto O. Virkaus. Administruoja Ramojus Vaitys, 2606 Princeton Ave., Evanston, Ill. 60201. Keturių numerių prenumerata \$10.00; garbės prenumerata \$15.00; šio numerio kaina \$3.00. Žurnalą leidžia "Metmenų" bendrovė, spausdina M. Morkūno spaustuvė Chicagoje.

Jau pirmame naujo "Metmenų" nr. puslapyje susiduriame su poezija. Iš tikrųjų, ši kartą jos nepagalbėta. Vis po gerą pluoštą elideraščių atspausdinta šių

Detalė iš Lincoln centro New Yorke. Kairėje — Metropolitan opera, dešinėje Bowman teatro rūmai. Nuotrauka V. Maželio

autorių: Eglės Juodvalkytės, Czeslaw Milosz (Henriko Radausko vertimai iš lenkų kalbos), Kazio Bradūno, Austės Pečiūraitės, Viktoro A. Dirdos ir Jurgio Elekaičio. Blogiau tik, kad poezijos gausą negalima atsverti bent apylygiu beletristikos gausumu. Šiame numeryje originalios prozos yra tik truputį pretenzingai makabriškas Jono Staniškio "Laiškas sūnui", pastiprintas dar geru, Henriko Radausko meistriškai iš lenkų kalbos išverstu Bruno Schulz gabaliuku. Į puikiai nušlifotus literatūrines kategorijas puslapius dar reikia įskaityti ir Algirdo Landsbergio ištrauką iš naujai perkurto vaidinimo "Gluosniai vėjuje".

Lietuvini skaitytojui, be abejo, bus labai įdomu išgirsti žinomojo ir Lietuvoje gimusio, šiuo metu Amerikoje gyvenančio lenkų rašytojo Czeslaw Milosz savotiškai išpažintinis pasisakymas apie savę ir savo kūrybą. Žurnale nuotasis jo žodis skaitytojui baigiamas šitai: "Betgi visos pagrindinės žmogaus problemos, deja, bendros, o meno uždavinys būtent ir yra suteikti joms asmenišką astrum. Senai temai konstruoti ir orkestruoti aš atsisvečiuoju, paimtus iš Lietuvos, iš Parnacijos ir iš Kalifornijos".

Senų temų šviežiui atnaujinimu reikia laikyti Algirdo J. Greimo straipsnį "Apie folklorą, religiją ir istoriją". Patį šio straipsnio autorių žurnale liečia dar ir kiti apžvalginės dalies puslapiai, kuriuose duodama Klaus Heger atsiliepimai apie žinomąjį ir į daugelį kalbų išverstą A. J. Greimo veikalą "Struktūrinė Semantik". Būtų gera, kad ir lietuviškoje spaudoje mūsų kalbininkai išsamiau skaitytojų supažindintų su šiuo kalbotyros mokslu, kuris šiandien yra vadinamas struktūralizmu ir kurio vienu iš pačių ryškiausių atstovų kaip tik ir laikomas mūsų šalis A. J. Greimas.

Spalvingam J. Tumo - Vaižganto portretui paryškinti labai

tinka žurnale atspausdinti trys mūsų rašytojo ir visuomenininko - kultūrininko laišakai P. Klimui ir Br. Klimienei. Štai vieno jų ištraukė, kuri griauja mūsų lyg ir įspilietinusių nuomonę, kad Važgantas buvo tyriausias ir šimtu procentų prez. A. Smetonai atsidavęs tautininkas:

"Buvau pas p. Prezidentą raginti, kad greičiau susitartų su

mr. Arrata ir nuramintų katalikus... Ponas Antanas Smetona paklausė paklausė nesikandžios mano kalbos ir nusikvatojo. Man pasirodė, kad tuo momentu tarp mudviejų užsileido šlagbaumas: aš likau su mikrovisuomene savo širdyje, jis su makro diktatoryste savo. Jis eis griežtu keliu, nebijodamas to, ko aš bijau: jei opozicija taip susiorganizuos, kaip katalikai,

SACRED HEART SCHOOL
Resident School For Boys
Grades 4 Through 8
BROTHERS OF THE SACRED HEART SCHOOL
ANDOVER, MASS. 01810

WAGNER & SONS
Typewriters — Adding Machines —
Checkwriters —
Nuomoja — Paruošia — Taiso
NAUJOS NAUDOTOS
Virš 50 m. patikimas patarnavimas
NAUJOJE VIETOJE
5610 S. Pulaski Rd., Tel. 581-4111

ROOSEVELT PICTURE FRAME COMPANY
Manufacturers

Rankomis išpauštų paveikslų rėmai — pritaikinti paveikslams ir skelbimams — rėmai — metalu aplieti rėmai.
2400 So. Oakley Ave., Chicago
Tel. Virginia 7-7258-59

LIETUVISKAS RESTORANAS, kuriame GAMINAMI LIETUVISKI VALGIAI.
Atdara nuo 6-00 valandos ryto iki 8-00 valandos vakaro.
Pirmadieniais uždaryta
"PALANGA" RESTAURANT
6918 So. Western Ave. — GR 6-9758
JADVYGA ir JUOZAS BARTKUS, Savininkai

 Foto **V. MAŽELIS**
• vestuvės: spalvota ir juoda balta (gali vykti ir į kitus miestus)
• portretūra
• meno darbų nuotraukos ir kiti foto patarnavimai
Tel. — HY 7-4677
422 MENAHAN STREET — RIDGEWOOD, N. Y. 11237

tai diktatoriaus pusėje beliks ginkluotos kariuomenės, policijos pajėgos, dar skautai ir Jaunoji Lietuva, kur aš kiek kišdavaus. Matau, kad kištis nebėra ko. Ir pats Prezidentas lyg tarsi telėjo: Išstok. Matyt, be manęs būtų konsekventingiau elgtis su tautiška jaunuomene, apsieliant be religinio auklėjimo. Man tai aišku, kad bent Lietuvos jaunimas pozityvistškai ir

pozityviai tegalima išauklėti su religija: jei be jos — išauklėti kairįjį elementą, kuris nebesižinos savo krašto galo." Kritiškai apie marksistinę dailę žurnale rašo Vytautas Doniela, o apie pokario partizanų sovietinėje lietuvių literatūroje Bronius Vaškėlis. Lietuvių ir lenkų šiandieninius ir (Nuželta į 7 pusl.)

Papiginta kaina
UŽSAKYKITE DRAUGĄ JAUNIMUI
Reikia visomis išgalėmis stengtis pratinti mūsų jaunimą skaityti lietuvišką spaudą. Mūsų dienraščio administracija nori jums šiame svarbiame reikale nuosirdžia padėti. Jeigu Jūs prenumeruojate "Draugą", o Jūsų vaikai gyvena skyriam ir lanko mokyklą svetimoje aplinkumoje, Jūs galite jiems užsakyti šio lietuviško dienraščio antrąją prenumeratą atskirai, papiginta kaina, gaudami visą trečdalį nuolaidos nuo pilnos prenumeratos kainos. Ir jaunavedžiams galite užsakyti "Draugą" tomis pačiomis sąlygomis — papiginta kaina. Jūsų sūnūs ir dukros, gyvenanti Jūsų namuose, gal skaitė lietuvišką dienraštį. Prateškite šią gražią tradiciją ir jiems atskirą šeimą sukūrus. Visais atvejais pasinaudokite teikiama trečdaliu nuolaida.
Velkime drange, kad mūsų jaunimas skaitytų lietuvišką dienraštį "Draugą"!
"Draugo" administracija

CRANE SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
B. R. PIETKIEWICZ, Prez.
2555 West 47th Street Tel. LAfayette 3-1083
PLENTY OF FREE PARKING SPACE
5 1/4% **5%**
Mokamas už Vienų Metų Certificatų sąskaitas Minimum \$5,000.00
Naujas aukštas dividendas mokamas už investavimo sąskaitas.
PINGAI ĮNEŠTI IKI 15 D. PELNO NUOSIMCIUS NUO 1 D. Dividendai mokami sausio ir liepos mėn. 31 d.
PIRMAD. ir KETVIRTAD. 9 v. r. iki 9 v. v.
VALANDOS: ANTRAD. ir PENKTAD. 9 v. r. iki 5 v. v.
SEŠTAD. 9 v. r. iki 12 v. d. Trečiad. uždaryta.

Mūsų erdviuose patalpose turime didžiausį pasirinkimą visų moderniškų baldų, elektrinių krosnių, radijo ir televizijos aparatų, šaldytuvų ir kt. namams reikmenų.
LIETUVIŲ ISTAIGA
ROOSEVELT FURNITURE CO.
F. A. RAUDONIS ir N. BERTULIS
2310 W. Roosevelt Road Tel. SEeley 3-4711
Atdara pirmad. ir ketvirtad. 9-9 val.; antrad., trečiad. ir šeštad. nuo 9 iki 6 val. sekmad. atdara nuo 11 iki 6:30 val. po pietų.

Fotografas žavioms nuotakoms
The Paul Studio
MODERN. FOTOGRAFO NAMAI.
SEIMOS PORTRETUS IR VISOKIŲ PROGŲ NUOTRAUKAS
3213 So. Morgan St.
Chicago, Illinois 60608
TEL. YArds 7-5858

SAVE AT Mutual Federal Savings and Loan
2212 W. CERMAK RD., CHICAGO, ILLINOIS 60608
Peter Kazanauskas, President Tel. 847-7747

OFFICE HOURS
Monday, Tuesday, Friday, 9 A.M. to 4 P.M.
Thursday, 9 A.M. to 8 P.M.
Saturday, 9 A.M. to 1 P.M.
No Business Transacted on Wednesday
ON SAVINGS CERTIFICATES OF \$10,000. OR MORE, 2 YEAR MATURITY **6%** PER ANNUM
PASSBOOK ACCOUNT **5%** PER ANNUM
Paid and Compounded Quarterly
NOW INSURED TO \$20,000.

KULTURINĖ KRONIKA

• Vilniuje skaito vakariečių knygas. Vilniaus rusų Sv. Dvasios vienuolynė slapta skaitomi vakaruose išleisti raštai. Apie tai savo straipsnyje "Skaito Berdiajevą" skelbia S. Roždestvenskis laikraštyje "Novoje Ruskoje Slovo" (Nr. 21954, liepos 23 d.). Čia cituojamas okupantų Lietuvoje kolonistams leidžiamas rusų kalba laikraštis "Sovietskaja Litva", kurio birž. 26 d. numeris buvo paskelbtas, kad rusų Sv. Dvasios sobore kasdien 6 v. v. būna pamaldos. Jas pravedęs šventikas Stratonikas nuskubėjęs į šalia esančio vienuolyno celę, kur jo laukė eilė susirinkusių žmonių. Suminimos ir pavardės: Edmundas Gedgaudas, Eleonora Gedgaudienė, Laima Noreikaitė ir kai kurie kiti Vilniaus gyventojai.

Čia jie bendrai skaitė Paryžiuje išleistas N. Berdiajevo brošiūras: "Krikščionybė ir žmogaus aktyvumas", "Krikščionybė ir antisemitizmas". Anot "Sovietskaja Litva" korespondento, tose brošiūrose jungiamis religinė mintis su antisovietiniu turiniu. To rusiško laikraščio korespondentas tebeisi, kaip tokiuose "priešsovietiniuose" bendruose skaitymuose gali dalyvauti meno mokyklos profesorius Gedgaudas, konservatorijos bibliotekos vedėja jo žmona, mokytoja Noreikaitė. "Sovietskaja Litva" skatina imtis priemonių prieš tokius.

Tai dar vienas įrodymas, kokia kultūrinė prievarta yra Lietuvoje. Net mūsų intelektualai turi slapstyti po rusiškų vienuolynų celes, kad galėtų išgarsinti laisvesnį žodį krikščioniškojo filoso. Berdiajevo, labai gilaus ir kultūringo žmogaus, kuris dau-

giausia susidomėjęs ne politika, o religine pasaulėžiūra, gyvenimo prasme. **J. Daug**

• Netekom spalvingo lietuviško pajūrio vaizduotojo Alfonso Nevardausko. Jis mirė rugpjūčio 5 d. Hickory Hills, prie Chicago. Vėlonis buvo gimęs 1902 m. Leckavoje. Ir nepriklausomoje Lietuvoje ir išėmijoje A. Nevardauskas buvo ne vieno mūsų laikraščio bendradarbis, aktyvus buvo ir visuomeniname darbe, ypač šauliuose. Tačiau labiausiai vėlonio išliekantis darbas yra labai įvairus Nemuno deltas ir aplamai mūsų pajūrio aprašymas 1963 metais jo Chicagoje išleistoje knygoje "Pajūriais, pamariais". Autorius nepriklausomos Lietuvos metais turėjo progos pažinti tenai aprašomų žmonių ir buitį ir išsiskirti originalią pajūrinę gamtą, tarnaudamas pasienio policijoje knygoje aprašomose

Alfonsas Nevardauskas

vieta. Gamta ir žmonės Nevardausko knygoje užgriebiami su tokiu nostalgikiškai realistiniu jausmu, kad leidinys turi ne tik pažintines reikšmes, bet ir literatūrinės vertės. Panemunėse ir pajūriuose aprašomi metų laikai ir žmonių darbai plekčia epinių ramumu, o pasieniečių nuotykių, saugant valstybės sieną ir gaudant kontrabandininkus, vėl skaitytoją pririša lyg kriminalinio romano puslapiui. Tai vis anas Mažosios Lietuvos pajūris, kuris vargu ar kada bus toks, kaip anomis aprašomomis dienomis ir metais. Ir labai gerai, kad vėlonis savo plunksna pastatė šį pajūrių ir pamarių paminklą ne tik anam brangiam Lietuvos kampeliui, bet tuo pačiu ir sau.

• Arnoldas Vokietaitis dainuoja Chicagoje. Šis puikiai rezonuojančio balso bosas, su ryškiu pasisekimu dainavo Sparfučilio partiją Čilagos Grant parko kameriniame spektaklyje. Jis skelbiamas dalyvausiąs ir Chicago Lyric operos trijuose šiemetiniuose pastatymuose. Dainuos operose "Madame Butterfly" (lapkričio 20, 28 ir 30 dienų spektakliuose), "Der Rosenkavalier" (spalio 25, 28, lapkričio 2, 7, 10 ir 15) ir britų kompozitoriaus Britten'o "Billy Budd" (lapkričio 6, 9, 18, 21 ir 23).

Arnoldas Vokietaitis pasirodo veik visuose Amerikos operų teatruose ir lygiagrečiai daug koncertuoja, rodydamas išskirtiną interpretaciją.

• Dail. Antano Jaroševičiaus 100 metų gimimo sukaktis minima šiais metais. Jis buvo gimęs 1870.VII.22 Pasvalio valsčiuje ir mirė 1956 m. okup. Lietuvoje. Buvo įžymus lietuvių liaudies meno dirbinių rinkėjas, lietuviškų kryžių tyrinėtojas. 1912 m. išleido didžiulį jo paties perpieštų lietuviškų kryžių albumą. Šiam stambiam veikalui įžangą lietuvių ir prancūzų kalbomis parašė dr. J. Basanavičius. Vėlonis dailininkas prieš I pasaulinį karą ir anksčiau aktyviai reikišėsi lietuvių dailės gyvenime, organizavo parodas, dailės draugijas. 1969 m. Vilniuje buvo suruošta jo paties dailės darbų — akvarelių paro-

Vasaros džiaugsmas

Nuotr. V. Mazelio

da, iš kurios dvelkė jo gili meilė Lietuvai. Tačiau į mūsų kultūros istoriją jis įėjo kaip pirmojo lietuviško albumo autorius.

• Pirmojo viešo lietuviško vakaro Suvalkijoje 65 metų sukaktis minėtina šiemet. Jis buvo suruoštas 1905. V. 28 Marijampolėje, viename tikininko klone prie senųjų kapinių. Vaidinta A. Vilkataičio - Ketura-

čio "Amerika pirtyje". Žiūrovų susirinko labai daug ir visi bilietai buvo išparduoti. Vakaro pelnas pasiskirtas nuo iškritusių ledų nukentėjusiems Igliaukos apylinkės valstiečiams. Šio vakaro metu rusai, nepasitikėdami lietuviams ir tikėdamiesi vaidinimo proga riaušių, į Marijampolę buvo atsuntę Dono kazokų dalinį.

HIGH RATES
Paid Quarterly

5% PASSBOOKS
\$1,000 minimum

5 1/2% INVESTMENT BONUS PLAN
Savings Insured to \$20,000

6% \$5,000 minimum
3 YEAR CERTIFICATE

5 3/4% \$1,000 minimum
1 YEAR CERTIFICATE

Highest reserves

BRIGHTON SAVINGS & LOAN ASSOCIATION
4071 Archer Avenue Chicago, Illinois 60632

BIRUTĖ PŪKELEVICIŪTĖ

RUGSĖJO SEŠTADIENIS
premijuotas romanas

Brandi, plačios apimties rašytoja su psichologiniu gilumu ir šviežiu artumu aprašo

MARQUETTE PARKO
lietuvių gyvenimą dar niekieno nepažvelgtu požiūriu.

Knyga gaunama „Drauge“ ir pas platintojus

Kaina — \$5.00

10% — 20% — 30% pigiau mokėsit už apdraudą nuo ugnies ir automobilio pažeidimų

FRANK ZAPOLIS
3208 1/2 West 95th Street
Chicago, Illinois
Tel. GA 4-8954 ir GR 6-4339

G E L Ė S
Vestuvės, banketams, laidotuviams ir kitokioms progoms

G U Ė A U S K U
2443 W. 63rd Street, Chicago, Illinois
TEL. PR 8-0833 — PR 8-0834
Beverly Hills Gėlynėla

L A I D O T U V I Ū D I R E K T O R I A I
Lietuvių Laidotuvių Direktojų Asociacijos Nariai

STEP. C. LACK IR SŪNŪS
(LACKAWICZ)
2424 W. 69th Street Tel. RRepublic 7-1213
2314 W. 23rd Place Tel. Virginia 7-6672

PETRAS BIELIONAS
4348 S. California Ave. Tel. LAfayette 3-3572

ANTANAS M. PHILLIPS
3307 So. Lithuania Ave. Tel. YArds 7-3401

1970 Plymouth-Duster

Plymouth Valiant Duster 2-Door Coupe

DIDŽIULS NUOLAIDOS

Kaina nuo **\$2,172.00**

5 metų arba 50,000 mylių garantija. 25 mylias su vienu galionu

G T X — FURY — DUSTER

BALZEKAS MOTOR SALES, INC.
4030 ARCHER AVENUE — PHONE VI 7-1515

MAZEIKA & EVANS
FUNERAL HOME

THREE AIR-CONDITIONED CHAPELS

Parking Facilities

6845 SOUTH WESTERN AVE. RRepublic 7-8600

PETKUS

MARQUETTE FUNERAL HOME
— TĖVAS IR SŪNUS —

TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS:

2533 West 71st St. Telef. CRayhill 6-2345-6

1410 S. 50th Ave., Cicero TOWNHALL 3-2108-09

AIKSTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

PIRKITE DABAR TIESIOG NUO MR. NELSON Savininko

SAINT CASIMIR MONUMENT CO.
3914 West 111th Street

Vienas blokas nuo kapinių DIDŽIAUSIAS PAMINKLŲ PLANŪ PASIRINKIMAS VISAME MIESTE

Telef. — CEDarcrest 3-6335

E U D E I K I S

DOVYDAS P. GAIDAS — GERALDAS F. DAIMID
Laidotuvių Direktorai

Trys Moderniškos Koplyčios

4330 South California Avenue
Telefonai: LA 3-0440 ir LA 3-9852

4605-07 South Hermitage Avenue
Telefonas — YArds 7-1741-2

Perskaite Draugą, duokite kitiems pasiskaityti

NAUJI LEIDINIAI

(Atkelta iš 6 pusl.)

istorinius santykius užgriebia Vincas Trumpa. Straipsnis pasižymi tikru istoriko blaivumu. Kaip lietuvis, autorius šandieninę lietuvių - lenkų santykių problemą, stovėdamas lietuviškose pozicijose, sutraukia kone į aforistinį kondensuotumą, sakydamas: "Mes taip pat pripažįstame, kad Liublino unija buvo svarbus praetis faktas. Bet mes nenorime laikyti Liublino unijos testamentu, kurį ir ateltyje reikėtų šventai vykdyti. Kas tiks (ir labai tiks!) netautinių valstybių amžiuje, tas netinka dabar."

Apžvalginėje leidinio dalyje rašoma apie neseniai mirusį gana kontroversinį anglų filosofą Bertrand Russell, aptariama rumunų užsienio politika, ryšium su įvykiais Čekoslovakijoje, teigiamai vertinama Juczo Jurginio Vilniuj išleista knyga "Istorija ir poezija: kultūros istorijos etidai".

Išskirtinai reikia pažymėti kasmet "Metmenyse" A. T. Antanaičio (Kęsto Reikalo) duodamas išėmijoje pasirodžiusių grožinės literatūros knygų metinės apžvalgos. Čia minimuos "Metmenyse" šį kartą jis perbėga 1969 metų mūsų literatūrinį derlių. Daugiausia kalba apie poeziją. Daugiausia kalba apie poeziją, nes poezijos rinkinių pernai nemažai ir išėjo. Tiksliausiai pasisekė čia aptarti, tur būt, H. Nagio ir R. Vėžio rinkinius. Pačių pirmuoju (matyt, jam skirdamas tarp kitų ir pirmąją vertės poeziją) ap-

žvalgininkas pateikia L. Andriekaus knygos "Po Dievo antspaudais" aprašą. Tačiau tas aprašas didžia dalimi tikty kone prie kiekvienos, grynai istorinės apie Vytautą knygos. L. Andriekaus rinkinys čia aptariamas daugiau vien tik jo turinio prasme, apžvalgininkui lyg ir užmirštant, kad poezijos vertė reikšmingiausia yra ne tiek kas, bet kaip. Aplekus kiek gilesnį šio rinkinio pasvėrimą kaip prasme, liekame vis dėlto neįtikinti, kad "Po Dievo antspaudais" būtų pati reikšmingiausia praėjusių metų mūsų poezijos knyga.

Praėjusių metų prozos derliu išskiriamas J. Gliaudos "Draugo" konkursą laimėjęs romanas "Liepsnos ir apmaudo asociai", jo vertinimą žurnale baigiant šitaip: "Kad ir sutinkant, jog 'Liepsnos ir apmaudo asociai' nėra Jurgio Gliaudos kūrybos viršūnėse (beje, kompozicijoje daug kur panaudojami 'Šiksnosparnių sosto' pasiekimai ar net nesėkmės), reikia pripažinti, kad ir šis kūrinys yra gana originalus, įdomus vien tema ar problematika, bet ir formos atžvilgiu, ir jokių būdu nenuspelno klaurai negatyvaus įvertinimo, kokį pateikia 'išėmivologijos žinovas' Vytautas Kazakevičius (Pergalė, 1969, Nr. 10), pavadindamas veikalą, 'šlykščiu paskvilium', 'literatūrine šlykštyne' ir nepagalėdamas jam kitokių, jokių būdu neužsitarnautų, epitetų. Tiek Gliauda, tiek ir jo veikėjas turi teisę

į savo požiūrį, į tenykštį gyvenimą ar literatūrą, kuris nebūtinai turi sutapti su oficialiuoju. Tas požiūris yra išreikštas literatūrine forma, literatūrinėmis priemonėmis ir ne kitaip vertintinas."

Tačiau taipgi tikras unikumas mūsų literatūrinės kritikos istorijoje yra to paties Kęsto Reikalo (A. T. Antanaičio) čia duodamas Vlado Šlaito rinkinio "Aguonų gaisras" aptarimas. Tikriausiai sakant, jokio aptarimo ir nėra. Yra tik nuogausias ir netaktiškas pasityčiojimas iš Vlado Šlaito religinio poezijos motyvo. Apžvalgininkui būtų nuosirdus patarimas pasiskaityt rimtą ir akademišką dr Viktorijos Skrupskelytės tos pačios Šlaito knygos recenziją birželio mėnesio "Aiduose". Praverstų tuose pačiuose "Aiduose" ir Stasio Goštauto pateiktas Birutės Cipliauskaitės veikalų apie didžia dalimi gana religinę ispanų XX amžiaus poeziją vertinimas. Gal tada kitą kartą K. Reikalui praėitų noras rašyti apie eilėraščius, kurių jis arba nesupranta, arba nenori tokių suprasti.

Aplamai, naujuose "Metmenyse" yra šį kartą kur kas mažiau tų visokių kampuoty kraštutinumų ir pabrėžtino ieškojimo progos kitiems užminti ant apivarų, puslapiuose daugiau jaučiama akademinio santūrumo rimtis. Todėl "Akiračių" pasirodymas "Metmenims", sakykime, išėjo į gerą: visi apivarininkai dabar puikliausiai gali reikštis aname leidinyje.

REMKITE "DRAUGĄ".

CYPKI, BET KLAUSYKI

DANUTĖ AUGIENĖ

Labai svarbu tinkamai nuspręsti, ką darysi su savo atostogom. Lengviau tiems, kuriuos aplinkybės įstato normaliai į tas ar anas vėžes. Sunkiau, kai gali laisvai svarstyti ir pasirinkti.

Su pavydulingu gailėsčių klaušias mūsų maldininkų į Romą kelionės pasakojimų ir skaičiau tilpusius spaudoje aprašymus. Tikrai vertėjo ton kelionėn leisti! Tačiau šaukštai po pietų! Nutariau tad, ir aš važiuoju į Romą, tik ne į aną tolimą, o čia Indianos valstijoje, pašonėj esančia.

Kur tave vysto, maudo ir trina

Jau geras būrys lietuvių metai iš metų ten vasaroja. Atsišiepimai apie tą vietą geri. Užkludžius su jais atostogų temą, girdėjai: "Taip, taip, važiuok! Būtinai važiuok! Ten tave vysto, trina, maudo ir paskandina visus rūpesčius, atleidžia įtampą. Svarbiausia — nervai. Taigi, nervai visai nusiramina. Būtinai važiuok". Tas paskutinis argumentas man nuskambėdavo nei šilap, nei taip. Argi jau ir to man reikėtų galvoti? Pagaliau — tegul ramina. Nutariau — važiuoju į Rome City ramybės, poilsio ieškoti.

Taip sau per šv. Oną, lyg į tikrus Betygalos ar Alvyte vykstancius atlaides, tapau gerojo giminės, ten anksčiau kelias vasaras poilsiausio, nuvežta į Kneipp Spring.

Sveikatos ir poilsio vieta

Didžiuliai, raudonų plytų poilsio namai prie pat 9-to kelio. Sakyčiau, arti ir per arti prie jo. Mano kambario langai į kelio pusę ir kiekvieną mašiną gali sekti ir girdėti. Aišku, dieną jų daugiau, naktį — vos viena, kita. Tačiau ir traukėnis čia pat! Tai jau skardžiabalsis rėks nys. Kai vėlu vakarą ar į parytį užgieda, uždūdoja, tai, rodos, čia pat tau įlėks pro langą, ir nežinia, ar tu beliksi gyvas... Tačiau ir tai tik man! Kiti vasarotojai jo nė negirdėję. Jų kambariai kituos sparnuos ar į priešingą pusę.

Vasarotojų sukasi apie šimtą. Visi gerokai vyresnio amžiaus. Slegiami metų ar kokių nors negalių. Jaučiuos kiek savotiškai, lyg būčiau skubęs vaivorykštas, kuriam sunku išlaikyti nustatytą greitį. O kartu matau, kad daug už ką turin dekotuoti Dievui.

Valgis puikus ir gausus. Vis atsimenu Juozo Masilionio aprašytą "mažytelę bulkelytę" maldininkų į Romą kelionėje. Čia ir pyragų, ir pyragėlių, ir blynų, ir blynėlių, ir sviesto, ir uogienės, įvairių sūrinių. A. Gintneris skundėsi, kad per visą kelionę negavo kiaušinio atsikasti (tik šv. Kazimiero kolegijoj!). O čia įvairiom formom kiaušiniai: ir virtas, ir keptas, spirgintas ir plaktas, kūgio pavidale ir saulės formoj su žąsies taukais ir be jų. Taip pat dar-

žovių ir vaisių: žalių ir virtų, drebučiuose ar kepsniuose. Mėsa gerai paruošta. Į lėkštes krauk, kiek nori, jei nesigėdi kaimynų...

Saltiniai, žaidimai ir tautų mišinys

Negana to. Kai vedžiojo supažindinant su takų, šaltinių ir įvairių sodelių padėtimi, palydovas parodė į medį, kuriame geltonavo prismaigstyta kukurūzų anksčių. "Žiūrėkite čia, jei vasarotojas neprivalgo prie stalo, jis gali pagrauzti kukurūzų, vaikščioldamas takais." Taip? — suabejojau, bet prieš tai jis turi pavirsti voverimi, ar ne? Tokiu būdu ir sugrūdau į pypkę "mandrą" aiškintoja.

Čia gali melstis, jei esi nusiteikęs, gali lošti kortom, teniška, golfą, žvejoti, braidyti, žiūrėti TV, kalbėtis, vakarais dainuoti su visais muzikos kambarių.

Tarp vasarotojų — tautų mišinys: lietuviai, vokiečiai, amerikiečiai, vengrai, žydai, ju-goslavai, rusai, lenkai.

Nervų ir įtampoms migdomas Rytais, pietum ir vakare gaudi arbatos, kurią gydytojas tau prirašė. O jos — tikros čemeryčios! Kartesnės (bent mano!) už patį karčiausią pipirą. O geri ir tiek! Juk tai vis tiems nervams ir įtampai migdyti. Darže gali stebėti augančias įvairias tas vaistažoles, iš kurių seselės verda arbatą. Begalė rūšių! Dukart per dieną tave "vysto". Į karštus ar šaltus kompresus. 10 ar 2 v. p. p. turi būti savo kambarėje ir laukti gail. seselės tokiam stovy, kaip tave gerasis Dievulis sukūrė. Pradžioje jauties neįtikiai. Tad nenuostabu, kad se-

sėle besišypsodama tiesia tau metro dydžio skarą, "fygos lapu" ją pavadindama, ir liepia prisidengus gultis į "vystyklus" arba, užsimovus storą pirštinę, ima tave trinti ledais. Kad ir kaip nori susivaldyti — negali — neiškenti — cypiteli ir gana. Cypk, jei nori, bet klausyk! Po to drypsok pusvalandį ir viską užmiršk. Snausk, nieko nemaštyk! Taip įsakytą! Vieni tam lengvai pasiduoda, kitiems nesiseka.

Geležies, mineralų šaltiniai

Aplink namus pievos, upelis, tvenkiniai, šaltiniai, kryžiaus kelių kalva, vyrams ir moterims braidymo baseinai. Pašonėj ežerėlis. Šaltinių čia visur.

MIŠRIOS VEDYBOS

O mano mielas, ugningoj savo meilėj
Tu man toks artimas ir tolimas esi...
Ar tau suprast mano sielos kanklių melodiją?
Ar tau pajust mano vaikystės pasakos dausų šalies virpėjimą?

Ar tau žinot, kad Baltijos krantai balti,
Kad ošia kažkur brangūs medžiai, tankūs ir seni,
Kad žvaigždės ten kažkaip didesnės
Ir vakaruos vėsiuos širdis žmonių geresnė...
Ar supranti, kad mano gintaro jausmai
Liepsnoja laužu širdyje
Ir mano svajos ilais tų tolių mėlynų beribėje...

Aš taip viena.
Saukiu iš nebūties aš savo kūdikius,
Ar bus jie man gyvybė man tikra dalis,
Ar tikrai akys jų nekaltos, žydrios klaus:
"O, mama, kas esi."

Ir niekas nepajus ir nesupras mano sielos dainos,
Kurį senoliai man kasdien dainavo,
Ir būsiu aš tik svečias tam stebuklingam savo namo židini,
Nejausdama stebuklo meilės kantrioj, jautrioj širdy.

Pilki šešėliai veržias. Jau vakaras... Man šalta...
Ir aš kaskart labiau glaudžiuos prie gintaro pilies,
Ji šviečia man, kaip saulė.

Mano jis glaudžia;
O mylimasis čia, jo veidas šilap spindl,
Ir mano liūdno akys byloja tikrai:
O mielas, vargšas, mano mielas,
Tu nežinai, tu nežinai,
Kad myli tikrai mano dalį,
Ne visumą, o ne...

A. N.

Ir geriam iš kiekvieno, pro šalį eidami. Geležies, mineralų natūraliam pavidale. Taip ir jauti, kad su kiekvienu gurkšniu tu darais stipresnis. Geležėji, taip sakant...

Saltinių vanduo kartais skiriasi savo skoniu. Viena vasarotojų atrado sieros prieskonį. Jai buvo paaiškinta, kad nuo ryžiaus kelių kalnelio sykį bebėdamas kipsukas netyčia kyš telėjo į tą šaltinį savo karpą... Nuo tada tas šaltinis siera atsiduoda. Visokių aiškinimų sulauksi iš gerai nusiteikusių vasarotojų.

Kneipp Springs panašumas į Putnamą

Pabaigai šiek tiek istorijos. Kneipp Springs poilsio namai įkurti dr. W. Geiermann, pradėjo veikti 1895 m. 1901 m. juos perėmė švenčiausio Kraujo seselės vienuolės. Čia pritaikomas Sebastiano Kneipp vandeniu gydymo metodas. Vieta gali sutalpinti 110 svečių. Nuosavybė išsiplėtusi 300 akrų žemėje. Auginamos savos daržovės, vaisiai, galvijai, paukščiai. Kasmet šis tas naujo pristatoma, taisoma, plečiama, tobulinama. Kneipp Springs turi nemažai panašumų ir mūsų Putnamą. Tik čia pirmąjį gydymą, dietos, drausmė, o mūsų Sesielių Putname — jaukumas, sava, įprasta nuotaika, erdvė, paprastumas. Čia jauties svetimoj žemėj, Putname — savuose namuose.

Moterų Gen. Federacijos suvažiavimo, įvykusio birželio 8-12 d. San Antonio, Texas, dalyvių grupė. Iš kairės: L. M. K. federacijos atstovė, Washingtono klubo pirm. Elena Mažeikienė, J. Benedicto, naujai išrinktoji Azijos kraštų M. K. federacijos pirm., Galia Zilionienė iš New Yorko, Pabalčio Moterų tarybos pirm., Filipinų klubo pirm. Mrs. Farmer, iš Texas, Guam salos atstovė ir Panamos delegatė. Nuotr. Ray Herbert

DĖMESIO CITRINAI

ALDONA S. MICHELEVICIENĖ

Šiandieną citrinos vaisius yra žinomas ir mėgiamas visame pasaulyje. Jau 13-me šimt. citrina Anais laikais kiniečiai iš citrinos gamindavo girą. Jų žinomas potetas Wu Lai kūrė eiles, išgarsindamas citriną ir jos girą. Sakoma, kad kiniečiai giliai tikėjo, jog citrinos sunka gydo visokiausio pobūdžio žaidas. Maždaug tu pačiu laiku citrinos vartojimas paplito po kitus pietryčių Azijos kraštus.

Citrinos reikėmė sveikatai

Prieš maždaug 200 metų jūnas škotas, gydytojas James Lind, ilgus metus plaukiojęs jūromis, išsitikino, kad citrina yra būtinas priedas prie kasdieninio jūreivių maisto davinio. Tais laikais daug jūrininkų susirgėdavo nuo vienodo ir sauso maisto ilgusių kelionių metu. J. Lind pastebėjęs greitą ligonių sustiprėjimą, kai jų vienodas maisto davinys būdavo pailvairinamas citrinos sunka. Anais laikais niekas nežinojo apie vitaminus bei jų reikėmę žmogaus organizmui. Kolumbas, antros kelionės metu į Naująjį Pasaulį, nuvežė citrinos sėklas į Pietų Ameriką. Dabar citrinos medeliai auga įvairiuose šiltesnio klimato kraštuose.

Japonės vartoja citriną gražiai

Japonai turi daug didelių ir

gražių sodų, tačiau jiems savų vaisių neužtenka; jie kitų vaisių tarpe importuoja nemažą kiekį citrinų iš JAV (Kalifornijos, Arizonos ir t.t.) ir Italijos. Japonė šeiminkė citriną vartoja ne tik kaip priedą prie daugelio maisto patiekalų, bet ir grožio reikalams. Citrina suminkština ir pabaltina veido odą. Tą žinodamos, japonės citrinos sunką imaišo į savo naminius veido kremus.

Čia norėčiau pateikti vieną japonišką mišinį (receptą) veido grožio ir jo skaitumo palaikymui.

Sudėtis: 1 kiaušinio baltymas, išplaktas į putas, sumaišomas su 1 valg. šaukštu majonezo ir 1 arb. šaukšt. citrinos sunkos.

Šį mišinį japonės užtepa ant veido ir leidžia išdžiūti. Maždaug po 10 min. kremas ant veido sukietėja. Tada veidas nuplaukamas šiltu vandeniu. Anot japonių, moterys, vartojančios šį kremą, ilgam išlaiko veido skaitumą ir grožį.

Citrinos žievelės japonės sunaudoja vonioje. Jos įmeta žievelės į karštą vandenį, kurios paskleisdžia natūralią citrinos alyvą vandenyje ir suminkština kūno odą.

Citrinos padažas su žuvimi

Japonai yra dideli žuvies mėgėjai. Beveik su kiekvienu žuvies patiekalu šeiminkės atneša į stalą citrinos gabalėlius, citrinos sunką arba specialų agurko-citrinos padažą, kurį ir vakariečiai labai mėgsta. Šio padažo sudėtis:

1 didelis agurkas (nuluptas, sėklos išimtos ir sutarkuotas); ketvirtis pouduko majonezo, pusė puod. rūgščios grietinės; 1 val. šaukšt. citrinos sunkos; 1 arb. šaukšt. sutarkuotų citrinos žievelių; 1 valg. šaukšt. smulkiai sukapotų petruškų lapelių; 1 arb. šaukšt. sutarkuoto svogūno; ketvirtis arb. šaukšt. druskos.

Visus šiuos priedus reikia gerai sumaišyti. Paprastai, toks padažas Japonijoje patiekiamas prie keptos žuvies.

"Mini" — liaudies menas?

Vadinamieji "mini" sijonėliai gali pasilikti istorijoje kaip reikšmingas liaudies menas. Jie yra rūpestingai renkami Afrikičių muziejaus kuratoriaus Johannesburge. "Mes gal niekad nebematsime jų daugiau ar ką nors panašaus į juos," pasakė jis laikraštiniams, stebėdamas naujuosius "maxi" sijonus.

IŠ MOTERŲ PASAULIO

★ Danutė Augienė su savo šeima yra pasiryžusi dailininko Pauliaus Augiaus mirties dešimtmečio progai išleisti jo knygą "Pupa". Tai pasaka, skirta vaikams. Viena maldininkų nuvežė į salelių spaustuve Italijon dail. Augiaus spalvotų iliustracijų originalus ir papildomus eskizus.

★ Birutė Briedienė, J. Grybauskienė, B. Perry, M. Remienė, N. Vengrienė ir E. Vilitienė aktyviai talkininkavo Foto archyvo surengtame linksmavakary Union Pier vasarvietėje perėitą šeštadienį. Vakaras praėjo su dideliu pasisekimu, dalyvavo apie 270 žmonių (ligi šiol rekordinis skaičius šioje salėje). Puikią nuotaiką sudarė ir Ažuolo Stelmoko orkestras. Atėję laimėjo dovanų Karatą vakariene paruošė K. Repšienė.

Ar keičiasi pagarbos stiliai?

Netiesa, kad pagarpa žmogui niekad nesikeičia. Atvirksčiai. Dar tik prieš pusę šimtmečio girtuokliai, triukšmadariai "bomai" ir valkatos bei visokie svieto perėjūnai, buvo laikomi negarbingais asmenimis. Šiandien dažniausiai yra tokiais laikomi vadinamieji "visuomenės šulai", kurie yra žiauriai visų atakuojami, pajaukiami ir pasmerkiami kaip "niekam tikę". O dažnai, jie kaip tik yra labiausia subrendę, patikimi ir atsakingi bei kompetentingi darbe asmenys, turį visokių pasiekimų įvairiose srityse. Jie dabar ir yra puolami jaunesnių visuomenės narių, kurie dar nėra parodę nė krislelio sugebėjimo gyvenime ko nors pasiekti. Tokia yra amerikiečių psichologų nuomonė.

Dukters badas paveikė tėvo blogą įprotį

"Vaikai, jūs galite sustabdyti tėvo rūkymą", šaukia amerikiečių" spauda. Ir duoda gvą pavzdį: pradėkite badauti. Shere Bryan, 14 m. mergaitė, tai padarė Mill Valley, Calif. Ji numetė 8 svarus per 2 dienas, kol jos tėvas išmetė cigarus. "Aš žinojau, kad jis neišlaikys", šelmiškai išsitarė laikraštiniams. Sheree, tapusi jų dėmesio centru, linksmai kimšdama obuolį, šešis sausainius ir du "tuna" žuvis sumuštinis.

Moterys, saugokit vyrus!

Garsus gydytojas pataria moterims stengtis išblaškyti savo vyrus, kai jie pareina namo iš darbo, rūpesčių slegiami. Jis sako, kad rūpesčiai (ir bet koks susi-nervinimas) veikia cirkuliaciją, širdį, glandus ir visą nervų sistemą.

Naujausios šio rudens amerikiečių studentų mados